

FANOVAR

*То ҷаҳон буд аз сари одам фароз,
Кас набуд аз роҳи дониш бениёз*

Фановар

Наشريяи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

1 сентябри соли 2016

№1-2 (48)

СУХАНРОНИИ АСОСГУЗОРИ СУЛҲУ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ - ПЕШВОИ МИЛЛАТ, ПРЕЗИДЕНТИ КИШВАР МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ТАҶЛИЛИ РӯЗИ ДОНИШ, ДАРСИ СУЛҲ ВА ОҒОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҶСИЛ

01.09.2016 09:18, ноҳияи Данғара

Устодону омӯзгорон ва донишҷӯёни азиз!

Ҳамватанони гиромӣ!

Таҷлили Рӯзи дониш, дарси сулҳ ва оғози соли нави таҷсилро, ки дар остои чашни биступанҷумин со-

лгарди истиқлолияти давлатӣ дар Донишгоҳи давлатии Данғара доир мегардад, ба кулли кормандони соҳаи маорифи мамлакат, хонандагону донишҷӯён, падару модарон ва мардуми сарбаланди кишвар

самимона табрик мегӯям.

Боиси ифтихор аст, ки имсол халқи шарафманд ва соҳибхиради мо роҳи дар зарфи чоряк аср тайкардаи худро ҷамъбаст намуда, бо шукрона аз фазои оромиву осудагӣ бузургтарин чашни миллимонро бо ифтихори баланди ватандӯстона пешвоз мегирад.

Дар ин раванд, хусусан, аз рӯҳияи ҷавонони Тоҷикистони азиз эҳсос мегардад, ки онҳо дар омӯзиши илму дониш ва касбу хунароҳи муосир беш аз ҳар вақти дигар кӯшиш карда, нерӯи худро бо ташаббусу ибтикороти шоиста барои пешрафту ободии Ватани маҳбубамон сарф карда истодаанд.

Мо дар сиёсати худ аз рӯзҳои аввал ба масъалаи омӯзонидани донишҷӯи муосирӣ замонавӣ ба наврастони ҷавонон ва дар рӯҳияи баланди ватандӯстӣ, ифтихор аз Ватану ватандорӣ, ҳисси баланди миллий ва арҷ гузоштан ба таъриху

фарҳанг тарбия кардани онҳо таваҷҷуҳи хосса зоҳир карда, рушди илму маориф ва ислоҳоти ин соҳахоро омилҳои муҳимтарини наҷоти миллат аз таҳдиди хатарҳои муосир ва таҳмиқи давлат эълон доштем ва дар зарфи 25 соли истиқлолият тадбирҳои зиёдеро дар ин самт амалӣ гардонидем.

Бояд гуфт, ки баъди воқеаҳои даҳшатбори ҷанги таҳмилии шаҳравандӣ дар солҳои навадуми асри гузашта маорифи мо пурра фалаҷ гардида, дар минтақаҳои шарқӣ ва ҷанубии кишвар биноҳои таълимӣ ва инфрасохтори асосии соҳа қариб ба нестӣ расида буд.

Масалан, танҳо дар водии Вахш садҳо муассисаи таълимӣ хароб гардида, садҳо ҳазор ҷилд китобҳои дарсӣ ва бадеӣ, ки дар китобхонаҳои мактабҳои нигоҳдорӣ мешуданд, сӯзонидан шуданд.

Ҳамин гуна вазъият дар баъзе ноҳияҳои тобеи марказ низ тақрор

ёфта, дар натиҷа ба соҳаи маориф, дар маҷмӯъ, беш аз як миллиард сомонӣ хисороти ворид карда шуд.

Баъзе китобҳои нимсӯхтаву захмин, ки аз оташи сӯзони ҷанг боқӣ мондаанд, то ҳол ҳамчун нишонаи нангини давраи бесарусомониҳо ва худсӯзиҳо нигоҳдорӣ шуда, ба сифати сабақи пурфочиаи даврони ҷанги бародаркуши шаҳравандӣ муаррифӣ мешаванд.

Ин ҳолат ба рӯҳияи омӯзгорону хонандагон ва умуман шаҳравандони кишвар таъсири хузнангез расонида, авзои ҷомеаро торафт мураккаб мегардонид.

Ақсарият медонистанд, ки фалаҷшавии ин соҳа барои кишвар зарари ҷиддӣ ва хисороти вазнин мерасонад.

Дар ин давраи ниҳоят ҳассосу фоҷабаро нерӯҳои солими ҷомеа барои ҳарчи зудтар хомӯш кардани алангаи ҷанг кӯшиш мекарданд.

(Давомаш дар саҳ. 2)

ТАБРИКОТИ ВАЗИРИ САНОАТ ВА ТЕХНОЛОГИЯҲОИ НАВИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ШАВКАТ БОБОЗОДА БАҲШИДА БА ТАҶЛИЛИ РӯЗИ ДОНИШ ВА 25-СОЛАГИИ ИСТИҚЛОЛИЯТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРӢ ДАР ДОНИШГОҲИ ТЕХНОЛОГИИ ТОҶИКИСТОН

Устодон, падару модарони гиромӣ, донишҷӯёни азиз!

Боиси ифтихору сарфарозист, ки имсол мардуми шарифи Тоҷикистон дар фазои сулҳу субот якдилӣ яқдигарфаҳмӣ ва шукргузорӣ аз даврони соҳибистиқлолии ватани ази-замон барои пуршукӯҳ ва сазовор таҷлил намудани чашни фараҳбахшу саодатманд 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон омодагӣ дида, дар ин росту Рӯзи дониш, оғози дарси маърифат ва соли нави таҷсилро бо шукӯҳу шаҳомати хосса таҷлил менамоянд.

Ҳамаи мову шумо маҳз ба хотири гиромидошти илму дониш, волюияти арзишҳои маънавий ва ба ифтихори таҷлили "Рӯзи дониш", дарси сулҳ дар толори ин муассиса, яъне Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ҷамъ омадем.

Мо бояд ҳамеша дар хотир дошта бошем, ки сулҳу субот ва оромиву осоиш барои ҳар як миллату давлат бузургтарин неъматӣ дунё маҳсуб меёбад.

Бо истифода аз фурсати муносиб Шумо омӯзгорону устодон, донишҷӯён ва ҷамаи онҳоеро, ки дар ин ҷорабиниҳои муҳими фарҳангӣ ширкат доранд, бо Рӯзи дониш, оғози соли нави таҷсилро 2016-2017 табрику муборакбод гуфта, дар касбу кори пурзаҳмат ва хониши босазоягон комёбию музаффариятхоро таманно дорам.

Мусаллам аст, ки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллий - Пешвои миллат, Президенти кишвар, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон асри XXI - ро асри рушди босуръати илму техника ва технологияҳои нав, зуҳури уфӯқҳои нави илм ва таҳаввулоти ҷиддии илму техникӣ номидан, дараҷаи омӯзиш ва татбиқи амалии онҳо ро пеш аз ҷама ба баланд бардоштани сатҳу сифати таълиму тарбия, фаъолияти пурсамари устодон ва таҳсила босифати мактабиёну донишҷӯён вобаста медонад ва баҳри рушду нумӯи ҷамаҷонибаи он пайваста ғамхориҳо зоҳир менамояд.

Вазорати саноят ва технологияҳои нави

Ҷумҳурии Тоҷикистон дар баробари амалӣ намудани сиёсати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи саноят, инчунин дар раванди амалӣ намудани дастури супоришҳои Сарвари давлат оид ба тайёр намудани мутахассисони варзидаи замони нави ҷавобгӯ ба талаботи бозори дохиливу ҷаҳонӣ тамоми имкониятҳоро истифода бурда, кӯшиш ба харҷ медиҳад, ки муассисаҳои таълимии марбут ба вазорат чиҳати татбиқи барномаҳои стратегӣ дар самти омода намудани кадрҳои ҷавон барои рушду нумӯи кишвари азиз саҳмгузор бошанд.

Аслан, 5-муассисаҳои олиии касбии зертобеи вазорат аз қабилҳои Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, Донишқадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб, Филиали Донишгоҳи технологӣ дар шаҳри Исфара, Донишқадаи соҳибкорӣ ва хизмат, Донишқадаи кӯҳӣ-металлургии Тоҷикистон, як муассисаи таҳсилоти миёнаи касбӣ, Коллеҷи кӯҳӣ ба номи С.Юсупова, ду муассисаи илмӣ тадқиқотӣ - Паҷуҳишгоҳҳои илмӣ - тадқиқотии саноят ва ғизо, литсейҳои инноватсионии ш.Кӯлоб ва Душанбе, гимназияи "Соҳибкор"-и назди Донишқадаи соҳибкорӣ ва хизмат аз лиҳози барномарезӣ, маърифати фарогиранда, тайёр намудани мутахассисони касбӣ бисёр нерӯманду муқаддир буда, дар пешрафти иқтисодидиёти кишвар саҳми босазо мегузоранд.

Аз ҷумла, Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон яке аз мактабҳои олиии бонуфузи мамлакат буда, дар тарбия ва тайёр кардани мутахассисони дорои таҳассуси олий дар риштаҳои технологӣ, иттилоотӣ, иқтисодӣ, санояти сабук ва хӯрокворӣ, тарҳрезии бадеӣ, барномасозии усулҳои навини иттилоотӣ, метрология ва стандартизатсия саҳми муносиб дошта, бо зиёда аз 40-муассисаҳои таҳсилоти олиии хориҷи кишвар, аз ҷумла Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Федератсияи Россия, Украина, Олмон, Италия, Кореяи Ҷанубӣ ҳамкориҳои судманд дорад. Бояд қайд намуд, ки дар доираи ҳамкориҳо, амалӣ намудани созишномаи шартномаҳои тарафайн зиёда аз

1200 нафар ҷавонон аз ҳисоби бурсияҳои Федератсияи Россия ба таҳсил фаро гирифта шудаанд. Инчунин, дар донишгоҳи мазкур ва Донишқадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб мактабҳои типӣ нав - литсейҳои инноватсионӣ фаъолият доранд, ки дар миқёси ҷумҳурий ҳамчун зерсохторҳои мустақил раванди ягонаи таълиму тарбияро таъмин намуна истодаанд.

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар таърихи Тоҷикистон барои соҳаҳои стратегӣ иқтисодидиёти кишвар - санояти сабук ва хӯрокворӣ мутахассисони маълумоти олидоштаро, ки то даврони Истиқлолият онҳо дар хориҷи кишвар тайёр карда мешуданд, таъмин намуд. Дар тӯли 26 соли фаъолият донишгоҳ барои соҳаҳои гуногуни хоҷагии халқи кишвар зиёда аз 9900 нафар мутахассисони рақобатпазирро тайёр намудааст.

аз истеҳсолот таҷриба ва малакаи хуби касбӣ ҳосил намуда, ба фаъолияти босамари амалӣ ҳарчӣ бештар ва хубтар омода гарданд.

Вобаста ба ин раёсати донишгоҳро лозим аст, ки баҳри бештар тайёр намудани мутахассисони ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯ таваҷҷуҳи ҷиддӣ зоҳир намуда, аз курсҳои аввал ба қобилият ва зеҳни донишҷӯён аҳамият дода, онҳоро ба корҳои илмиву таҳқиқотӣ ва озмоишӣ лабораторӣ ҷалб намоянд.

Инчунин нуктаи дигареро, ки дар Паёми имсолашон Сарвари давлат қайд намудаанд, ин вусъати равандҳои ҷузъӣ вақтҳои охири мебошад, ки чиҳати пешгирии он масъулияти омӯзгорон ва падару модарон барои рафторҳои ношоиста ва қонунвайронкунӣ аз тарафи фарзандонашон бояд баланд бардошта шавад.

Дар робита бо ин, ҳар яки моро зарур аст, ки наслҳоеро тарбия ва ба истеҳсолот равона намоем, ки онҳо пеш аз ҷама дорои тафаккури созанда, ҷаҳонбинию дониши муосир, зираку соҳибмаърифат ва худшиносу ватанпараст буда, барои тараққиёту ободии ояндаи кишвари соҳибистиқлол содиқона хизмат ва дар арсаи ҷаҳонӣ аз давлату миллати худ пуштибонӣ карда тавонанд.

Дар ин кори хайру наҷиб ва созанда ба тамоми ҳайати профессорону устодон ва донишҷӯён, бахусус донишҷӯёне, ки бори нахуст ба ин даргоҳи маърифат қадам гузоштаанд Рӯзи дониш, оғози соли нави таҷсил, дарси сулҳу сидқан муборакбод намуда, барои яқояки Шумо саодатмандию комёбӣ ва сарбаландиро таманно дорам.

Бигзор ғояҳои волюи истиқлолият, ҳадафҳои наҷибу созанда, ҳидоятгар ва раҳнамои мо ба хотири ободии Ватан ва сарзамини маҳбубамон гардад!

Бигзор таҷлили бошуқӯҳ ва сазовори Чашни 25-умин солгарди Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон нерӯбахши ҳар яки мо баҳри ободию осудагии ин сарзамин гардад!

СУХАНРОНИИ АСОСГУЗОРИ СУЛҲУ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ - ПЕШВОИ МИЛЛАТ, ПРЕЗИДЕНТИ КИШВАР МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ТАҶЛИЛИ РӮЗИ ДОНИШ, ДАРСИ СУЛҲУ ВА ОҒОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҲСИЛ

(Аввалаш дар сах. 1)

Бо майлу ирода ва талаби мардум баргузор шудани Иҷтимоии таърихи XVI Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аввалин иқдоми наҷотбахш дар ин роҳ буд, ки як қатор масъалаҳои муҳимтарини давлатдорӣ, аз ҷумла барқарор кардани сохти конституционӣ ва қабули баъзе рамзҳои давлати соҳибистиқлолро ҳаллу фасл намуд.

Баъди ин рӯйдоди муҳими таърихӣ музокирот барои истиқрори сулҳу оғоз гардида, қариб чор сол идома пайдо кард ва моҳи юни соли 1997 санади сулҳу ба имзо расид, ки он омилҳои сарҷамъӣ, ваҳдат ва воситаи раҳой аз вартаи парокандагӣ дар кишвар гардида, барои ба эътидол овардани вазъи иқтисодиву иҷтимоӣ, аз ҷумла соҳаи маориф замина фароҳам овард.

Ҳукумати мамлакат дар сиёсати стратегии худ аз рӯзҳои аввали сулҳу оромӣ ва устувор гардидани ваҳдати миллии ба соҳаи илму маориф афзалияти бештар дод ва ба ташаккули заминаҳои ҳуқуқӣ, бунёду навсозӣ, сохтмону таъмири муассисаҳои таълимӣ шурӯъ намуд.

Дар ин муддат якҷанд қонунҳои танзимкунандаи фаъолияти соҳа қабул гардида, барои татбиқи стратегия, консепсия ва барномаҳои нави давлатӣ миллиардҳо сомонӣ сарф карда шуд.

Дар натиҷа соҳаи маориф аз буҳрони вазнин наҷот ёфта, роҳи ислоҳоту навсозиро пеш гирифт.

Бо туфайли ислоҳот ва татбиқи барномаҳои давлатӣ то ба имрӯз беш аз 2500 муассисаи таълимӣ аз нав бунёд гардида, ҳазорҳо муассиса аз таъмири асосӣ бароварда, ба шароити муосир мутобиқ гардонид шуданд.

Инчунин пояҳои моддиву техникаи муассисаҳо пурқувват гардонид шуда, технологияҳои муосир ба низоми таҳсилот ворид гардиданд ва масъалаи компютерикунонии муассисаҳои таҳсилоти умумӣ дар соли ҷашнӣ ба 111 фоиз расонида шуд.

Ҳоло донишгоҳу донишқадаҳои кишвар бо 17 ҳазор компютер таъмин буда, ба 7 нафар донишҷӯ як компютер рост меояд, ки ин рақам нисбат ба нишондиҳандаи мактабҳои миёна қариб ду баробар зиёд мебошад.

Ҳамзамон бо ин, дар мамлакат муассисаҳои типи нав пайдо гардида, ба сатҳу сифати таълим таъсири мусбат расониданд.

Ба фаъолият оғоз намудани беш аз 150 литсею гимназияҳо барои равияҳо ҷудо кардани хонандагон ва тибқи завқу шавқи онҳо ба таълим фаро гирифтани фарзандон самараи дилхоҳ бахшид ва ба рушди соҳаи маориф мусоидат намуд.

Ба шарофати истиқлолият бори аввал дар кишвар мактабҳои президентӣ таъсис ёфтанд.

Ин муассисаҳо аз ҷиҳати лоиҳа, ҷойгиршавӣ, шароити таълиму тарбия, таъминот бо техника ва технологияҳои муосир бартариҳои зиёд дошта, барои кӯдакон ва наврасони болаёқат макони азхуд намудани донишҳои замонавӣ гардиданд.

Дар баробари ин, мо ба бахши хусусӣ низ роҳи кушодем.

Имрӯз дар мамлакат зиёда аз 60 муассисаи таҳсилоти томактабӣ ва беш аз 50 муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи касбӣ, аз ҷумла гимназия ва коллеҷҳои хусусӣ ба фаъолият машғул буда, дар

таълим ва тарбияи фарзандони кишварамон саҳми арзишманд гузашта истодаанд.

Зинаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ низ навсозӣ гардид ва имрӯз ин зинаи таҳсилот ба мактаби бузурги тарбияи кадрҳои коргарӣ ва касбӣ табдил ёфтааст.

Маблағгузори муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дар зарфи бисту панҷ соли охир 7 баробар зиёд гардида, аз 32 миллион сомонӣ соли 2011 ба 296 миллион сомонӣ дар соли 2016 расидааст.

Таҳқим ва рушди ин зинаи таҳсилот дар шароити кунунӣ ниҳоят муҳим буда, барои омода кардани мутахассисони миёнаи коргарӣ ва касбӣ, ки бозори меҳнат ба онҳо талаботи зиёд дорад, нақши назаррас мебошад.

Махсусан, азхуд кардани хунарҳои суннативу муосир оянда ба беҳбуд бахшидани зиндагии духтарону писарон мусоидат менамояд.

Мо бо мақсади дастгирӣ ва рушди хунарҳои халқӣ марказҳои таълими калонсолонро таъсис додем, ки онҳо барои азхудкунии касбу хунарҳои муосир кумаки зиёд мерасонанд.

Ҳоло дар кишвар шумораи чунин марказҳо ба 75 расида, то ба ҳол беш аз 310 ҳазор кадрҳои коргарӣ омода кардаанд.

Мо супориш додаем, ки ин иқдом минбаъд дар заминаи муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва дигар зинаҳои таҳсилот низ идома дода шавад.

Ислоҳот ба зинаи таҳсилоти олии касбии кишвар низ таъсири мусбат расонида, мо дар даврони соҳибистиқлолӣ заминаи моддиву техникаи онҳоро бамаротиб таҳқим бахшидем ва барои азнавсозии инфрасохтори ин зинаи таҳсилот садҳо миллион сомонӣ сарф намудем.

Ҳадафи асосии Ҳукумати мамлакат аз ислоҳот дар ин зинаи таҳсилот ҷорӣ кардани стандартҳои байналмилалӣ, ба таҳсилоти ҷаҳонӣ наздик кардани барномаҳои таълимӣ, навсозии сифати таълим ва омода кардани кадрҳои босалоҳияте, ки ҷавобгӯи талаботи бозори дохиливу хориҷӣ бошанд, ба шумор меравад.

Маҳз масъулияти баланд, ташаббус ва назорати муттасили раванди таълим ва ҳамзамон бо ин, серталабӣ ва оштинпазирии омӯзгор ба таъсири ҳама гуна омилҳои манфӣ, аз ҷумла кирдорҳои коррупсионӣ имкон медиҳад, ки сифат ва самаранокии таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот боз ҳам беҳтар гардад.

Мо иншооти имрӯзаро маҳз бо мақсади дастгирӣ минбаъдаи зинаи таҳсилоти олии ҳамчун иқдоми ғамхоронаи Ҳукумати мамлакат ифтитоҳ намудем.

Тавре ки огоҳед, мо чанд рӯз пеш дар ноҳияи Бохтар ба фаъолияти Донишқадаи энергетикӣ Тоҷикистон, ки дар он тамоми инфрасохтори муосир муҳайё шудааст, ифтитоҳ бахшидем.

Ҳамчунин, ду рӯз пеш бинои нави таълимии Донишгоҳи давлатии славянии Тоҷикистону Россияро ба маблағи 47 миллион сомонӣ сохта, ба истифода супоридем ва барои омӯзгорону донишҷӯёни ин муассиса шароити беҳтаринро муҳайё намудем.

Илова бар ин, рӯзи гузашта дар ноҳияи Данғара санги асоси Донишгоҳи давлатии тиббии вилояти Хатлонро гузоштем, ки баъди ба фаъолият оғоз кардани он барои ҳалли яке аз проблемаҳои ҷидди кишвар

ва вилоят - тайёр намудани мутахассисони соҳаи тиб имконияти бештар фароҳам хоҳад омад.

Мо рӯзҳои наздик дар вилояти Суғд гузаштани санги асоси бинои маркази Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи Бобочон Ғафуров ва дар шаҳри Кӯлоб Донишқадаи технологӣ ва инноватсиониро ба нақша гирифтаем.

Ҳангоми сафари худ ба Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ба Ҳукумат дастур дода будам, ки лоиҳаи бинои асосиву таълимии Донишгоҳи давлатии Хоруғ ба номи М. Назаршоёров дар муддати кӯтоҳтарин омода карда, барои мувофиқа пешниҳод намояд.

Ғайр аз ин, ният дорем, ки дар ояндаҳои наздик дар яке аз ноҳияҳои калонтарини кишвар - ноҳияи Вахш коллеҷи кишоварзӣ таъсис дода, бунёди бинои нави Донишгоҳи давлатии Қўрғонтеппа ба номи Носири Хисравро оғоз намоем ва барои таҳқими инфрасохтори соҳаи маориф заминаи боз ҳам мусоид фароҳам оварем.

Муассисаи навбунёде, ки ҳоло мо дар саҳни он қарор дорем, яъне Донишгоҳи давлатии Данғара дар шакли маҷмааи таълимӣ (кампус) бунёд ёфта, биноҳои таълимӣ, толоҷиҳои варзишӣ фарҳангӣ, иншооти ёрирасон ва хобгоҳу хонаи муаллимон дар як мавзё ҷойгир шудаанд.

Чунин тарзи сохтмони инфрасохтори муассисаи таҳсилоти олии касбӣ имкон медиҳад, ки устодон ва шогирдон дар робитаи доимӣ қарор дошта, вақти худро бештар ба таълиму тарбия ва омӯختани донишҷӯи замонавӣ сарф намоянд.

Дар биноҳои таълимӣ ва ёрирасони донишгоҳ факултетҳои табии-атмосферӣ, забонҳои хориҷӣ, иқтисодӣ, аграрӣ ва техникаӣ ҷой гирифта, дар онҳо аз рӯи 29 ихтисос кадр омода карда мешавад.

Дар донишгоҳҳои барои 145 нафар профессорону омӯзгорон манзили зист ва барои беш аз ду ҳазор нафар донишҷӯён хобгоҳи беҳтарин бунёд гардидааст.

Муассисаи мазкур якҷанд сол пеш дар сохтори Донишгоҳи аграрӣ Тоҷикистон ба номи Шириншох Шотемур таъсис ёфта, дар якҷанд бино иҷоранишин буд.

Се сол муқаддам он ҳамчун донишгоҳи мустақил ба қор шурӯъ карда, дар муддати кӯтоҳ бо кадрҳои илмӣ таъмин гардонид шуд.

Тавре ки мо имрӯз дидем, ҳоло барои тайёр кардани кадрҳои ба талаботи замони мувофиқ тамоми шароити зарурӣ муҳайё шудааст.

Акнун роҳбарият ва устодонро зарур аст, ки ба сатҳу сифати таълим диққати бештар диҳанд, сатҳи омодагии касбиашонро баланд бардоранд ва барои пешбурди иқтисоди миллии кишвар мутахассисони замони муосирро тарбия намоянд.

Бо истифода аз фурсати мусоид, меҳодам ба ҳамаи меъморону сохтмончиён, ки дар бунёди ин муассисаи таҳсилоти олии касбӣ ҳиссаи сазовор гузоштаанд, миннатдорӣ баён намоям.

Ҳозирини гиром!

Вазифаи муҳимтарине, ки имрӯз дар назди соҳаи маориф қарор дорад, мунтазам баланд бардоштани сифати таълим мебошад.

Зеро азхудкунии фанну ихтисосҳои алоҳида ва сатҳи дониши хатмкунандагон, яъне омодагии мутахассисони ҷавон дар доираи талабот ва стандартҳои давлатӣ беҳбудии ҷидди роҳи тақозо менамояд.

Аз ин рӯ, зарурати тақмили барномаву китобҳои таълимӣ ва таҳқими салоҳиятҳои шогирду устод пеш омада, масъулорно зарур аст, ки назоратро дар ин самт пурзӯр намоянд ва доираи донишу маҳорат ва малакаи азбарнамоии фанҳоро баланд бардоранд.

Дар баробари ин, сатҳу сифати таълими фанҳои мавриди назарсанҷӣ қарор гирифта, дар асоси натиҷаҳои он бояд усулҳои фаъоли таълим ҷорӣ гардад ва маҳорати касбии омӯзгорон таҳқим бахшида шавад.

Ҳамзамон бо ин, бинобар кам будани вақти ҷудошуда ва нарасидани соатҳо ба баъзе фанҳои асосӣ, ба барномаи таълимӣ ворид шудани фанҳои нав, инчунин беҳбуд бахшидан ба сифати таълим масъалаи дар оянда аз нав дида баромадани давомнокии таълим дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот аз ҳисоби рӯзҳои гармо ногузир гардида, масъулорно зарур аст, ки яқҳо бо мутахассисони соҳаи ин масъаларо баррасӣ намоянд ва ҳулосоҷояшонро ба Ҳукумати кишвар манзур созанд.

Дар шароити таҳаввулоти босуръати илмиву технологӣ зарурати дар раванди таълим ҷорӣ кардани воситаҳои таҳқиқоти инноватсионӣ амри воқеӣ гардида, ба роҳ мондани таълим тавассути воситаҳои муосирӣ таҳқиқи ногузир мебошад.

Таҳлилоҷи нишон медиҳанд, ки то ҳол малакаи аз ин воситаҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ истифода карда тавонистани омӯзгорон, бахусус муаллимони равияҳои гуманитарӣ дар сатҳи зарурӣ қарор надорад.

Омӯзгори имрӯза бояд барои аз худ кардани воситаҳои техникаи навтарини таълим, ба монанди технологияҳои шабакавӣ, китобхонаи электронӣ ва монанди инҳо кӯшиш намояд ва дар ҷараёни таълим аз ин воситаҳо самаранок истифода барад.

Бо ин усул таълим додан самараноктар буда, азбарнамоии фан низ натиҷаи беҳтар мебахшад.

Технологияи муосир, аз ҷумла интернет ва шабакаҳои иҷтимоии таълимӣ махсусан, барои забонномӯзӣ омилҳои ёрирасони хуб ба шумор меравад.

Натиҷаи имтиҳонҳо тавассути Маркази миллии тестӣ нишон дод, ки аксари дохилшавандагон муваффақ аз муассисаҳои таҳсилоти умумии маркази шаҳру ноҳияҳои кишвар мебошанд.

Аз ин рӯ, ҷиҳати таҳқими заминаҳои моддиву техникаи мактабҳои деҳот ва бо омӯзгорони соҳибихтисос таъмин намудани муассисаҳои таълимӣ вазифаи аввалиндараҷаи раисони вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва масъулони соҳа ба ҳисоб меравад.

Таҳлили пешниҳоднамудаи Маркази миллии тестӣ доир ба натиҷаҳои се соли охир нишон медиҳад, ки сатҳи азхудкунии фанҳои табиӣ ва риёзӣ беҳбудӣ мебошад.

Аз натиҷаи имтиҳонот тавассути ин марказ маълум мешавад, ки дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба масъалаи интиҳоби касб аз рӯи ихтисосҳои мазкур кам тавачҷуҳ зоҳир карда мешавад.

Ҳамасола теъдоди муайяни ҷойҳои барои ин равияҳо ҷудошуда ҳолӣ мемонанд ва ҳатто баъди имтиҳонӣ тақрибӣ низ хоҳишмандони ин ихтисосҳо кам пайдо мешаванд.

Ҳол он, ки Тоҷикистон аз рӯи барномаҳои давлатии қабулкардаи Ҳукумат минбаъд ба сӯи мамлақати сановативу аграрӣ қадам гузошта, дар ояндаҳои наздик барои мо

мутахассисони сатҳи баланди касбҳои техникаи ва технологӣ зарур мешаванд.

Ислоҳи чунин вазъ аз масъулони соҳаи маориф, роҳбарони муассисаҳои таълимӣ ва омӯзгорони фанҳои табииву риёзӣ вобаста мебошад.

Аз ин рӯ, зарур аст, ки ба фанҳои равияҳои табииву техникаи ва риёзиву дақиқ диққати бештар дода, тарғибу таълими ин фанҳо ба таври иловагӣ ва тавассути барномаҳои махсуси телевизионӣ ба роҳ монда, маводи зарурӣ доир ба ин фанҳо таҳия ва нашр карда шавад.

Ҳамзамон бо ин, аз курсҳои бозомӯзӣ гузаронидани омӯзгорони ин фанҳо роҳандозӣ ва заминаи моддиву техникаи устоҷҳои фанӣ, озмоишгоҳҳои ба ин равияҳо нигаронидашуда таҳқим бахшида шавад.

Вобаста ба ин, Вазорати маориф ва илм, Академияи таҳсилот, Ҳадамоти давлатии назорат дар соҳаи маориф, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро зарур аст, ки камбудҳои мавҷударо бартараф созанд ва ҷиҳати баланд бардоштани сатҳу сифати таълим, аз ҷумла сифати таълими фанҳои табииву риёзӣ ва техникаи технологӣ тадбирҳои иловагӣ андешанд.

Дар низоми таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ то ҳол аз баъзе ихтисосҳои китобҳои дарсӣ намерасанд ва шакли таълими модульӣ ҷорӣ нашудааст.

Аз ин рӯ, асосҳо ва нозуқиҳои касб аз рӯи баъзе ихтисосҳо дар сатҳи зарурӣ аз худ карда намешаванд.

Аз ҳамаи сабаб дар корхонаҳои истеҳсолӣ хатмкунандагон ин зина на ҳама вақт соҳиби ҷойи қор мешаванд.

Ҳол он ки дар кишвари мо талабот ба қоргар ва ҳайати миёнаи кадрӣ ниҳоят зиёд буда, мувофиқи маълумоти оморӣ дар бисёри шаҳру ноҳияҳо бастҳои вазифавии ин гурӯҳи касбҳо ҳолӣ мебошанд.

Дар баробари ин, дар муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ нарасидани устоҳои таълими ихтисосҳои техникаи мушоҳида мешавад ва барои таҷрибаҳои амаливу истеҳсолӣ соатҳо кам ҷудо гардидаанд.

Бо мақсади рафъи ин мушкилот бояд миёни корхонаҳои истеҳсолӣ, ширкатҳои хусусӣ ва муассисаҳои таҳсилоти ибтидоиву миёнаи касбӣ шартномаҳои ҳамкорӣ ба имзо расонида шуда, тибқи онҳо қорфармоён ба тарзи тайёр кардани кадрҳо эътибори ҷиддӣ зоҳир намоянд ва сатҳу сифати омодагии кадрҳои фармоиширо зеро назорат қарор диҳанд.

Вобаста ба ин, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳоли дар ҳамкорӣ бо Вазорати маориф ва илм бояд масъалаву мушкилоти мавҷударо баррасӣ карда, нақшаи чорабиниҳои дахлдорро таҳия намояд ва ҷиҳати бартарафсозии онҳо то нимаи дуоми соли 2017 чораҳои зарурӣ андешад.

Дар зинаи таҳсилоти олии касбӣ ҳам сатҳу сифати таълим беҳбудӣ мебошад.

Гарчанде ислоҳот дар ин самт идома дорад, вале сатҳу сифати кадртайёркунӣ аз рӯи баъзе ихтисосҳо ба талабот ҷавобгӯ нест.

Ҳоло ҳам низоми кредитии таҳсилот дар як қатор донишгоҳу донишқадаҳо бо мушкилот рӯ ба рӯст.

Дар тарзи азхудкунии фанҳои таҳассусӣ камбудҳои мушоҳида

(Давомаш дар сах. 3)

СУХАНРОНИИ АСОСГУЗОРИ СУЛҲУ ВАҲДАТИ МИЛЛӢ - ПЕШВОИ МИЛЛАТ, ПРЕЗИДЕНТИ КИШВАР МУҲТАРАМ ЭМОМАЛӢ РАҲМОН ДАР ТАҶЛИЛИ РӢЗИ ДОНИШ, ДАРСИ СУЛҲ ВА ОҒОЗИ СОЛИ НАВИ ТАҲСИЛ

(Аввалаш дар саҳ. 1,2)

шуда, баъзе хатмкунандагон ба талаботи меъёри стандартҳо ҷавобгӯ нестанд.

Салоҳиятнокии касбӣ барои як қатор ихтисосҳо то ба ҳол таҳия нашуда, меъёрҳои он муайян нагардидаанд.

Барои баланд бардоштани сифати таълим дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ бояд нишондиҳандаҳои зерин - мавҷудияти барномаҳои таълимӣ, китобҳои методиву дарсӣ, ҳайати унвондори илмиву педагогӣ, таъминоти иттилоотӣ, иқтисодӣ шабакаҳои компютерӣ, таъминоти моддиву техникӣ, озмоишгоҳҳо, таҷҳизоти лабораторӣ ва қорҳои амалии илмӣ ниҳоят муҳим мебошанд.

Вале тибқи таҳлилҳо ин нишондиҳандаҳо дар баъзе донишгоҳу донишқадаҳо бехудӣ ва ислоҳи саривақтиро тақозо дорад.

Ҳамчунин, дар ин зинаи таҳсилот вақти аз миқдор ба сифат гузаштан расидааст ва роҳбарони муассисаҳои таҳсилоти олии касбиро зарур аст, ки сатҳу сифати таълимро дар ҳамаи ихтисосҳо таъмин намоянд.

Инчунин, ба қойи ихтисосҳо, ки дар бозори меҳнат рақобат надоранд, самтҳои барои иқтисоди миллии кишвар заруриро қорӣ намоянд.

Дар ин зинаи таҳсилот усулҳои таълими инноватсионӣ бехудӣ меҳаҷад ва ин раванд бояд тамоми низоми таҳсилот ва ҷараёни таълимро дар бар гирад.

Бори дигар таъкид менамоем, ки сифати таҳсилот дар марҳалаи кунунӣ масъалаи ниҳоят муҳим маҳсуб ёфта, рақобатпазирии муассисаҳои таълимиро таъмин менамояд ва ба рушди ҳамҷонибиаш шахсият мусоидат мекунад.

Ҳамзамон бо ин, сифати таълим аз қорӣ намудани низоми арзёбии мустақили ихтисосҳо иборат буда, талабот оид ба таҳияи стандартҳои таҳассусӣ, қорӣ намудани усулҳои инноватсионии таълим, механизм ва принципҳои гузаронидани аудити дохилӣ, методикаи гузаронидани арзёбии мустақили сифати таълим ва масъалаҳои аккредитатсияи барномаҳои муосири таълим ба он дохил мешаванд.

Ҳар кадоми ин, дар навбати худ, ба тарзи тайёр кардани кадрҳои оянда таъсири мусбат расонида, сифати таълимро аз рӯи ҳар як ихтисос бехтар менамояд.

Дӯстони азиз!

Соати аввали Рӯзи дониш бо дарси сулҳ оғоз меёбад.

Дар робита ба ин, меҳодам дар бораи аҳамияти сулҳ, нақши калидии он дар ҷаҳони муосир, мақому манзалати сулҳ субот барои халқи мо ва арҷ гузоштан ба ин неъмат ба баҳо аз ҷониби наврастони ҷавон ва кулли шаҳрвандони мамлакат изҳори андеша намоям.

Сулҳ мафҳуми муқаддас ва бе назир буда, дар шароити ҷаҳонишавӣ барои тамоми сокинони сайёра аҳамияти хоса касб кардааст.

Аз ҳодисаву рӯйдодҳои чанд соли гузашта, бахусус моҳҳои охир маълум мегардад, ки бар асари бӯҳронҳои сиёсӣ, бархӯрди манфиатҳои абарқудратҳо ҷиҳати аз нав тақсим кардани ҷаҳон, инчунин, шиддат гирифтани низоҳои диниву мазҳабӣ дар чандин кишварҳои исломӣ, амалҳои даҳшатбори террористӣ дар як қатор минтақаҳои кишварҳои сайёра вазъи ҷаҳони муосир боз ҳам мураккаб ҳассос гардидааст.

Дар натиҷаи вусъат пайдо кардани экстремизм, терроризм ва ифротгарии динӣ даҳҳо ҳазор одамон ба ҳалокат расида, оромиву осудагӣ дар аксари мамлакатҳо халалдор гардидааст.

Мо оқибатҳои ҷанги таҳмилии шаҳрвандиро, ки ҳанӯз дар оғози давраи соҳибистиқлолӣ рух дода, сабабҳои талафоти даҳҳо ҳазор мардуми бегуноҳ гардида, таъсираш то ҳол аз хонаводаҳои мардуми тоҷик, бахусус сокинони вилояти Хатлон аз байн нарафтааст, фаромӯш накардаем.

Ҷанги шаҳрвандӣ дар Тоҷикистон аз масҷидҳои ҳамонвақта, аз ҷониби баъзе муллоҳо ва бо ташаббуси Ҳизби наҳзати исломи Тоҷикистон, ки тибқи қонун ҳизби террористӣ эътироф шуда, фаъолияти он манъ гардидааст, оғоз шуда буд.

Ҳол он, ки ман борҳо таъкид намудаам ва бори дигар хотирнишон месозам, ки дини мубини ислом ва хусусан, мазҳаби таҳаммулгарии ҳанафӣ, ки мо пайравони он ҳас-тем, дини тарбияву адаб, ахлоқи ҳамида, сулҳу салоҳ ва башардустиву инсонпарварӣ мебошад.

Вобаста ба ин, моро зарур аст, ки зиракиву ҳушёрӣ сиёсиро аз даст надода, мардум ва дар навбати аввал наврастони ҷавонро аз оқибати раванҷҳои манфии муосир оғоз созем ва онҳоро аз таъсири хатарнокии ҳар гуна равию ақидаҳои бегона эмин нигоҳ дорем.

Сулҳ ба ҳайси бузургтарин сармояи маънавии инсоният шароит ва имкон фароҳам меорад, ки аҳли башар бо ҳам дӯстона зиндагӣ кунанд ва барои худ муҳити орому осоишта бунёд намоянд.

Бовар дорам, ки омӯзгорони муҳтарам моҳияти ин арзиши бебаҳо - сулҳу осоишро ба шогирдон дуруст шарҳ дода, аҳамияти онро, бахусус, дар шароити имрӯза возеҳу равшан тавзеҳ менамоянд.

Дар ибтидои истиқлолият, тавре ки таъкид кардам, бар асари ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ мамлакатамон хароб ва мардумамон бесарпаноҳ ва гурезаву сарсон гашта буд.

Ин вазъият ба рӯйи халқ таъсири манфӣ расонид ва дар аксари хонаводаҳо осори талхи худро гузошт.

Танҳо ба шарофати сулҳу ваҳдати комил мо тавонистем дар як муддати кӯтоҳ қариб як миллион нафар гурезаҳо ва муҳоридони қорӣ барои ба Ватан баргардонем, барои мардум шароити қору зиндагиро муҳайё созем ва раванди созандагиро оғоз намоем.

Дар ин лаҳзаҳо бахусус, ба ҷавонони даврони истиқлолият муроҷиат карда, таъкид намуданиам, ки ба қадри ин неъмат баҳо - сулҳу суботи пойдор расанд, зиёдаравӣ накарда, шукронии Ватанро ба ҷо оранд, ба қадри ҳар ваҷаб хоки муқаддаси сарзамин расида, танҳо дар доираи қонун зиндагиву фаъолият кунанд, сатҳи саводу дониш ва ҷаҳонбинии худро баланд бардошта, Тоҷикистони маҳбубро бо тамоми муқаддасоташ ҳифзу нигоҳдорӣ намоянд.

Бори дигар таъкид менамоем, ки сулҳу субот ва ваҳдати миллии бузургтарин дастоварди мардуми шарфманди мо маҳсуб ёфта, ҳифзу ҳимояи он вазифаи шаҳрванди ҳар як сокини бонангу номуси Тоҷикистони соҳибистиқлол мебошад.

Вазъи имрӯза ва хатарҳои афзоянда бояд шаҳрвандон, аз ҷумла ҷавонони моро ҳушёр созанд, ки ба ҳар гуна ҳаракату гурӯҳҳои тундрав

шомил нагарданд ва зиракии сиёсиро аз даст надода, барои ҳифзи давлатдорӣ миллиамон кӯшиш намоянд ва Ватани азизамонро чун меҳри модар муқаддасу гиромӣ доранд.

Вале мутаассифона, ба гурӯҳҳои ҷангҷӯи террористиву экстремистӣ ҳамроҳ шудани иддае аз ҷавонон ва фирефтаи таъсири исломи радикалӣ ва тундрав гардида-ни қисми дигари онҳо боиси ташвиш мебошад.

Аз рӯи маълумот садҳо нафар ҷавонони гумроҳу сустиро да аз донишҳои муосир ноогоҳ ба сафи ин ҷангҷӯён ҳамроҳ шуда, қисми онҳо дар ҷангҳо кушта ва асир гардида, қурбони сиёсати гурӯҳҳои тундрав шудаанд.

Бояд гуфт, ки ин тоифа одамон бо чунин кирдори нангини худ ба шаъну шарафи миллати куҳанбунёди тоҷик ва давлати тоҷикон иснод меоранд.

Вобаста ба ин, мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳоро зарур аст, ки қорҳои табиғоти миёни ҷавонон пурзӯр созанд ва ҷиҳати гирифтани пеши роҳи амалҳои номатлуб ҳамаи чораҳои заруриро амалӣ намоянд.

Мувофиқи маълумот беш аз 400 нафар нобилигон ва ҷавонон даст ба ҷиноятҳои муҳаддиротӣ зада, 260 нафар хангоми фуруши маводи муҳаддир дастгир гардидаанд.

Дар ин ҷода масъулони соҳаи маориф, роҳбарони муассисаҳои таълими бештар бояд фаъол бошанд ва бовар дорам, ки оила, мактаб ва ҷомеа ҳамчун ниҳодҳои таҳкимбахши маънавияти наврастони ҷавонон барои бартариф кардани зуҳуроти номатлуб, кирдорҳои ба фарҳаги миллии мо бегона, раванҷҳои носолим ва паст намудани шиддати ҷинояткорӣ бо ҳам муттаҳид шуда, барои таъмини волоияти қонун сазо талос меварзанд.

Таъкид месозам, ки расидан ба қадри неъмат баҳоҳои истиқлолиятро соҳибхитиёрӣ, арҷ гузоштан ба сулҳи пойдор, ваҳдати комил ва эҳтиром ба муқаддасоти миллии барои наврастони ҷавонон шарафи бузург мебошад.

Ҳамватанони азиз!

Дар тарбияи насли оянда ва ба воя расонидани нерӯи тавонои ватандӯсту ватанпарвар нақши омӯзгор ниҳоят бузург мебошад.

Парламенти мамлакат ҳамин хизматҳои шоистаи омӯзгоронро ба инобат гирифта, ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маориф" тағйирот ворид намуд ва мақому манзалати омӯзгорро дар ҷомеа боз ҳам баланд бардошт.

Дар баробари ин, Ҳукумат ҳама сола маоши омӯзгоронро зиёд карда, ҷиҳати бехтар гардидани вазъи иҷтимоии онҳо тадбирҳои иловагиро роҳандозӣ менамояд.

Ҷудо намудани заминҳои президентӣ ва наздиқавлиги дар аксари шаҳру ноҳияҳо ба бехуд бахшидани зиндагии устодону омӯзгорон равона шудааст.

Аз ин рӯ, омӯзгори асилро зарур аст, ки ҳастии худро ба донишдӯзии фарзандони халқ сарф намояд, онҳоро мисли нури чашми хеш азиз донад, барои босавод, бомаърифат, соҳибхунар ва соҳибкасб шудани шогирдон заҳмат кашад ва бо ин восита инсонии комилро ба воя расонад.

Чунин масъулият омӯзгорро обрӯманд, бозҳитиром ва соҳибқадр гардонидани мақомашро дар ҷамъият боло мебардорад.

Танҳо серталабӣ, донишҳои замонавӣ ва гуфтору рафтори шоистаи омӯзгорро ба ин дараҷа мерасонад.

Омӯзгори имрӯза барои расидан ба ин ҳадаф қодир аст, зеро барояш тамоми шароит муҳайё гардидааст.

Ҳоло омӯзгорон ба воситаҳои таълим таъмин буда, аз технологияи муосир ва усулҳои фаъол самаранок истифода менамоянд ва барои ба шогирдон бехтар пешниҳод кардани доираи маълумот ҳамаи имконоти заруриро доранд.

Танҳо ташаббус, интихоби дурусти усули таълим, истифода аз аёнӣ, озмоишгоҳҳои фаннӣ таҳассусӣ ва технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ боиси бехтар шудани сатҳу сифати таълим дар муассисаи таълими мегардад.

Бовар дорам, ки омӯзгорони мо ҳамчун зиёиёни пешқадами кишвар аз ҳамаи ин имконот истифода карда, барои тарбияи фарзандони халқ софдилона поквичдонона хизмат менамоянд.

Дар низоми таҳсил омӯзгор дар фаъолияти худ ба ҷузъҳои маърифат- таълим ва тарбия бояд баробар таваҷҷуҳ зоҳир намояд.

Ҳар ду унсур барои ба воя расонидани инсонии соҳибхират зарур буда, онҳо якдигарро такмил медиҳанд ва ба ҷаҳонбиниву ҷаҳонфаҳмии шогирд баробар хизмат менамоянд.

Бори дигар таъкид менамоем, бе пояи маънавии устувор ҷомеаро пеш бурдан мушкул мебошад.

Аз ин рӯ, дар қалбу зеҳни кӯдакон ва наврастони ҷавонон тарбия намудани ҳисси инсондӯстӣ ва заъқи зебоипарастӣ вазифаи ҷони ҳар як омӯзгор ва устод ба шумор меравад.

Бо истифода аз ҳузури донишҷӯён, яъне ҷавонон меҳодам хотирнишон намоям, ки мо бо мақсади ба камол расонидани наслҳои соҳибмаърифату тарбиятдида Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маъсулияти падару модар дар таълими тарбияи фарзанд"-ро қабул намудем, инчунин, бо роҳи раъйпурсии умумихалқӣ ба Конституция тағйирот ворид сохта, маъсулияти омӯзгор, падару модар ва ҷамъиятро нисбат ба тарбияи фарзанд ва ҷавобгарии фарзандро доир ба нигоҳубини падару модар дар давраи пиронсолӣ муҳим шуморидем.

Зеро дар давраи аввали истиқлолият ҳадафи мо аз таъмини шароити мусоид барои ятимоне, ки дар натиҷаи ҷанги шаҳрвандӣ бесаробон монда буданд, иборат буд.

Ба ин хотир мо чандин мактаб - интернатҳои нав бунёд карда, ҳамаи хонаҳои ятимону маъюбонро аз таъмир баровардем ва барои таълими тарбияи ятимону маъюбон шароити мусоид муҳайё намудам, ин амалро як руkini сиёсати иҷтимоии Ҳукумати кишвар эълон кардем.

Аммо бо иллати коста гардидани маънавияти баъзе ашхос имрӯз шумораи бошандагони хонаҳои пи-

ронсолон дар кишвар зиёд шуда истодааст.

Баъзе фарзандон анъанаҳои неки милливу мазҳабамонро зеро по карда, аз нигоҳубини падару модаронашон даст мекашанд, волидайнӣ худро ба чунин муассисаҳо месупоранд ва ҳамаи ранҷу заҳматро, ки падар ё модар барои фарзанд мекашад, фаромӯш карда, бешармона ҳасткунандагони худро хору зор ва бенигоҳубину танҳо мегузоранд.

Ҳол он, ки якшаба беҳобиву ранҷе, ки модар мекашад ва кӯшише, ки падар дар тарбияи фарзанд ба харҷ медиҳад, аз арзишҳои ду ҷаҳон бештар мебошад.

Ба назари мо, бе нигоҳубин гузоштани волидайн ва хору зор кардани онҳо бадтарин амали инсонӣ мебошад, ки на ба қоридаҳои ҷомеаи инсонӣ ва на ба фармодаҳои ислом мувофиқат мекунад.

Худованди қарим дар сураи "Исро", оятҳои 23-24 эҳтиромӣ падару модарро таъкид намуда, мефармояд: "Парвардигорат фармон додааст, ки ... ба падару модар неки кунед.

Ҳар гоҳ яке аз он ду ё ҳардуи эшон назди ту ба синни пири бирасанд, ба онон "уф" мағӯ ва бар эшон дод мазан.

Ва бо суҳанони муҳтарамона бо он ду суҳан бигӯ ва боли тавозӯ ва меҳробониро бар эшон фуруд оварда, бигӯ: Парвардигоро! Ба онҳо раҳмату умурзиш бифармо, ҳамон гуна, ки онон дар хурдӣ маро бузург намуданд".

Дар осори пурқимати гузаштагонаном низ метавонем ҳазорон панду андарзро дарёбем, ки дар онҳо ахлоқи ҳақиқати инсон, эҳтиром гузоштан ба падару модар ва расидан ба қадри заҳмати онҳо таъкид шудааст.

Мо бояд кӯшиш кунем, ки муҳимтарин анъанаҳои миллиамонро на танҳо ҳифз намоем, балки онҳоро мунтазам такмил бахшида, ба ҷузъи ҷудоинопазирӣ маънавиятан табдил диҳем.

Танҳо татбиқи пурра ва ҳамаҷонибаи вазифаҳои имрӯз ибросшуда имкон медиҳад, ки мо ба ҳадафҳои асосии хеш дар соҳаи маориф - баланд бардоштани сифати таълим, тарбияи ахлоқӣ, азхудкунии технологияҳои муосири иттилоотӣ, сатҳи забондонӣ, яъне тарбия кардан ва ба воя расонидани наслҳои замони нав ноил шавем.

Бовар дорам, ки устодону шогирдон, роҳбарон ва масъулони соҳаи маориф дар асоси талаботи имрӯза қорро дар соли нави таҳсил бо усулҳои наву муосир ба роҳ монда, дар ташаққули насли даврони истиқлолият, тафаккури шахсияти оянда ҳиссаи арзандаи худро мегузоранд ва сатҳу сифати таълими тарбияро дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот бехтар мегардонанд.

Дар охир ба ҳамаи шумо саломатӣ, барори қор, қомебиҳои беназир орзу менамоем.

Бигзор ба шарофати истиқлолият соҳаи аз ҳама муҳими кишвар - илму маориф рушд намояд ва барои Ватани маҳбубу соҳибистиқлоламон насли сазовору арзандаро ба воя расонад.

Боридигар фаро расидани Рӯзи дониш, дарси сулҳ, оғози соли нави таҳсил ва 25-солагии истиқлолияти давлатиро бароятон муборакбод меғуям. Пояндаву ҷовидан бод, номи пуршарафи муаллим, омӯзгор ва устод!

Ҳамеша сиҳатманду сарбаланд бошед!

ИСТИҚЛОЛИЯТ - БУЗУРГАРИН ДАСТОВАРДИ МИЛЛАТ

Табриқоти ректори Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон, Амонзода Илҳом Темур ба муносибати Рӯзи дониш ва 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

расидаи кишвар мансуб меёбад.

ДТТ - донишгоҳи наоварию инноватсионӣ буда, дар ихтироот ва татбиқи навгониҳои илмию техникии саҳми калон дорад. Аз ҷумла, аввалин маротиба дар Тоҷикистон намунаи автомобилҳои бо қувваи офтоб ва барқ ҳаракаткунанда сохта шуданд. Тарроҳони донишгоҳ дар як қатор намоишгоҳ ва озмунҳои байналмилалӣ, аз ҷумла: Олмон, Федератсияи Русия, Кореяи Ҷанубӣ ва Қазоқистон иштирок варзида соҳиби ҷоизаю диплому ба медалҳо гардида, шаъну шарафи кишварро дар арсаи байналмилалӣ баланд бардоштанд. Соли 2013 тибқи баҳодиҳии рейтингии Агентии Интерфакс (Федератсияи Россия) Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ҳамчун ягона таълимгоҳи олии кишвар чун донишгоҳи инноватсионӣ ба феҳристи 200 - беҳтарин таълимгоҳҳои олии Иттиҳоди Давлатҳои Муштаракунанҷофеъ ворид гардид.

Дар даврони Истиқлолият аз ҷониби олимони ДТТ китобҳои зиёди дарсӣ, дастурҳои таълимӣ-методӣ ва монографияҳо таҳия ва аз ҷоп бароварда шудаанд.

Дар солҳои соҳибистиқлолии кишвар аз ҷониби ҳайати омӯзгорони донишгоҳ 53 рисолаи номзадӣ ва 9 рисолаи докторӣ дифоъ шудааст, ки бевосита ба нерӯи зеҳнӣ ва рушди ҳам донишгоҳ ва ҳам иқтисодӣ-ти кишвар таъсири мусбӣи хешро расонида истодаанд.

Аз тарафи ҳайати олимони донишгоҳ зиёда аз 65 патенту ихтирооти ҷумҳурӣ ва 3 Авросиёгӣ ба даст оварда шудаанд. Олимони донишгоҳ бо медали тиллои байналмилалӣ ихтироъкорон, медали нуқ-

ра дар Озмуни байналмилалӣ байни занҳои ихтироъкор, 5 медали ихтироъкори беҳтарин дар дохили кишвар ва бо 7 дипломи ихтироъкор сазовор гардидаанд.

Қисми дастовардҳои илмию зеҳнии олимони донишгоҳ дар истеҳсолот ва ҷараёни таълим татбиқи худро ёфтаанд, ки барои иқтисодӣ-ёти кишвар то ҳол саҳмгузоранд.

Боиси хурсандист, ки барои хизматҳои шоён ва рушди илму маорифи кишвар ҳайати олимони донишгоҳ ду нафар бо ҷоизаи давлатӣ дар соҳаҳои илму техника ба номи А. Сино; як нафар бо ҷоизаи Президент дар соҳаи маориф; ду нафар бо ҷоизаи АИ ҶТ дар соҳаҳои илму техника ба номи академик С. Умаров; як нафар бо медал дар рушди соҳаҳои илму техника ба номи Лейбнитс (Олмон) ва ба номи М. Ломоносов (Россия); ду нафар бо ҷоизаи давлатии ба номи И. Сомонӣ байни олимони ҷавон сазовор доништа шудаанд.

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар рӯзи ташрифи Ҷаноби Олӣ, Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба донишгоҳ (1-уми сентябри соли 2011) бинои таълимӣ 5 ошёна ба тамоми таҷҳизотҳои муосири таълимӣ илмӣ муҷаҳҳазро, ки иборат аз 3 синфхонаи компютерӣ, 2 синфхонаи лингафонӣ, утоқи студияи телевизионии донишгоҳ, як толор, 8 синфхона барои машғулиятҳои лексионӣ ва амалӣ барои 250 нафар мебошанд, бо тарҳи муосири меъмории аз ҳисоби маблағҳои ғайрибӯҷавӣ сохта, мавриди истифодабарӣ қарор дод.

Боиси хурсандист, ки дар арафаи таҷлили 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

дар донишгоҳ боз як бинои нави таълимӣ дуошёна сохта шуда истодааст, ки он дар арафаи анҷомёбӣ буда, тухфаи сазовор ба ҷашни Истиқлолияти давлатии кишвар маҳсуб хоҳад ёфт.

Донишгоҳи инчунин дорои 46 синфхонаи лексионӣ, 24 синфхонаи компютерӣ, 26 синфхонаи озмоишгоҳӣ, 64 синфхонаи машғулиятҳои амлӣ мебошад, ки онҳо бо 36 адад тахтаҳои электронӣ ва зиёда аз 700 компютер ҷиҳозонида шудаанд.

Донишгоҳ дорои хобгоҳи 4 ошёна иборат аз 60 хуҷраи истиқоматӣ аст, ки дар онҳо тамоми шароитҳои зист муҳайё карда шудаанд.

Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ҷиҳати амалӣ гардонидани сиёсати маорифпарваронаи давлату ҳукумат ва дар сатҳи баланди худшиносии худогоҳӣ ва ифтихори ватандорӣ сазовор истиқбол намудани ҷашни 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон як қатор корҳои ободонӣ созандагиро ба сомон расонидааст, ки бе шубҳа, ба баланд гардидани сифати таълимӣ тарбия ва тайёр кардани мутахассисони баландихтисос мусоидат хоҳад кард.

Бо ҷидду ҷаҳди беандозаи Шумо устодону профессорон, кормандон ва донишҷӯён донишгоҳ дар натиҷаи иштироки фаъолона дар озмунҳои байналмилалӣ ҷиҳати ҷалби грантҳои хориҷӣ барои рушди нумӯи донишгоҳ тавонист барандаи 13 лоиҳаҳои грантӣи Иттиҳоди Аврупо ва дигар мамолики хориҷӣ кишвар гардад, ки дар тайёр намудани мутахассисони замони нав, дастрасии таҷҳизоти техникаӣ ва бозомӯзии омӯзгорон ва кормандони донишгоҳ нақши муҳим бозиданд.

Тайи солҳои истиқлолият зиёда аз 1336 нафар донишҷӯён ва 255 нафар омӯзгорон кормандон ба кишварҳои ИМА, Олмон, Кореяи Ҷанубӣ, Ҷопон, Малайзия, Шветсия,

Италия, Канада, Англия, Испания, Фаронса, Австрия, Белгия, Булғория, Лаҳистон, Кипр, Литва, Тайланд, Индонезия, Ҳиндустон, Ҳоланд, АМА, Чин ва дигар кишварҳо бо мақсади таҷрибаомӯзӣ, тадқиқоти илмӣ, коромӯзӣ ва тақмили ихтисос фиришода шудаанд, ки ба сифати таълимӣ нерӯи зеҳнӣи донишгоҳ таъсири мусбӣ расонид.

Итминони комил дорам, ки Шумо ҳайати устодону профессорон, кормандон ва донишҷӯён азиз ҷавобан ба ғамхориҳои ҳамешагии давлату ҳукумат, баҳусус сиёсати оқилонаю хирадмандона ва маорифпарваронаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат Президенти маҳбуи кишварамон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро, ки маорифро самти афзалиятнок эълон намудааст, ҷидду ҷаҳд намуда, минбаъд низ баҳри афзун гардонидани дастовардҳои донишгоҳ, боз ҳам беҳтар намудани сатҳи сифати таълимӣ тарбия, тайёр кардани мутахассисони баландихтисоси ба талаботи бозори меҳнат ҷавобгӯ ва ба ин васила саҳм гузоштан дар рушди нумӯи ҳамачонибаи кишвари азизамон - Тоҷикистони соҳибистиқлол кӯшишу ғайрати бештар ба харҷ дода, бо қору пайкори хеш фарзандони содиқи Ватан будани худро собит менамоем.

Бо чунин таманиёт бори дигар ҳамаи Шумо устодону профессорон, кормандон ва донишҷӯёнро, ки дар ба даст овардани дастовардҳои донишгоҳ саҳми назаррас доред, ба муносибати Рӯзи дониш ва 25-умин солгарди Истиқлолияти давлатии ҷумҳурии азизамон самимона табрику муборакбод гуфта, ба ҳар кадоми Шумо тансиҳатӣ ва рӯзгори хушу босаодатро таманно мекунам.

Бигузор Истиқлолияти давлатии кишвари азизамон-Тоҷикистони биҳиштоса асрҳои аср ҷовидон монад!

ДАСТУРУ МАСЛИҲАТҶОИ МУФИД

1 сентябри соли ҷорӣ саҳни ДТТ ва пилсейн инноватсионии "Душанбе"-и назди он намуди идона дошт. Устодону донишҷӯён ва хонандагон якдигарро бо Рӯзи дониш, соли нави таҳсил ва 25-солагии Истиқлолияти давлатии кишвар самимона муборакбод намуда, барору комёбиҳо орзу менамуданд.

Сипас, дар тоҷори асоси донишгоҳ ба муносибати ин ҷорабинҳои ҷамъномаи тантанавӣ доир гардид, ки онро бо сӯхани ифтихорӣ ректори донишгоҳ Амонзода Илҳом Темур ҳусни оғоз бахшид. Ректори донишгоҳ баъди муаррифии меҳмонон ва ҳайрамақдам гуфтани онҳо, бо камоли эҳтиром сӯханро ба вазири саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон Бобозода Шавкат дод, ки ҳамроҳи муовини сардори раёсати муассисаҳои олии Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон Маҳмудхон Шоев ба табриқи устодону донишҷӯён омада буданд.

Шавкат Бобозода аз дастовардҳои соҳибистиқлолии кишвар, баҳусус дастовардҳои ДТТ ёдовар шуда, тамоми комёбиҳои соҳибшударо самараи сулҳу Ваҳдат ва истиқлолияти ватани азизамон маънидод кард ва ба куппи иштирокчиёни ҷамънома барору комёбиҳо таманно намуд.

Баъдан аҳли толор аз тариқи телевизион сӯханрони Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро ба муносибати Рӯзи дониш, дарси сулҳ ва оғози соли нави таҳсил, ки дар Донишгоҳи давлатии Данғара сурат гирифт, бо мароқи том тамошо карданд.

Баъд аз анҷоми сӯханронии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон, навбати дуҷуми ҷаласаи мазкур таҳти роҳбарии Бобозода Шавкат - Вазири саноат ва технологияҳои нави Ҷумҳурии Тоҷикистон бо аъзоёни Раёсат ва омӯзгорони донишгоҳ баргузор гардид. Дар оғози ҷаласа Ш. Бобозода бо ҳайати роҳбарикунандаи Раёсати донишгоҳ, аз ҷумла муовинони ректор, деканони факултет ва мудирони кафедра аз наздик шиносӣ пайдо намуда, ба онҳо баҳри боз ҳам беҳтар ба роҳ мондани сифати таълимӣ тарбия ва роҳҳои бартароф намудани камбудии дар раванди таълимӣ тарбия ҷойдошта дастуру маслиҳатҳои муфид доданд.

Муаллифи китоби Гиннес кист? Таваҷҷуҳ намоед: Моҳи майи соли 1951 ҷаноби Хю Бивер - директори корхонаи пивои "Гиннес"-и Ирландия бо ҳамроҳии дустанаш ба шикор меравад. Ҳангоми шикор дар байни онҳо баҳс оғоз меёбад. Яъне, суоле ба миён меояд: мурғи аз ҳама тезпарвоз кадом аст? Чақомаки зарринбол ё титави шотландӣ? Чунин баҳсҳо дар байни мардуми ҷазираҳои Бритония зуд-зуд ба вуқӯъ мепайваст.

Хю Бивер барои посух ёфта ба ин суол роҳбарони оҷонсии ахбори Лондон бародарон Норрис ва Рос Махуиртерҳоро ҷалб мекунад.

Дар натиҷа моҳи августи соли 1964 нахустин китоби маълумот бо теъдоди 1000 нусха бо иқдоми Хю Бивер ҷоп ва ба

КИТОБИ ГИННЕС КАЙ ВА ДАР КУҶО ТАЪЛИФ ШУДААСТ?

Бо чунин савол чанде аз донишҷӯёни курси аввали донишгоҳ ба идораи рӯзномаи "Фановар" муроҷиат карда, хоҳиши пайдо намудани посух ба ин саволро кардаанд.

Инак, маводи маҷаллаи "Илм ва ҳаёт", №7-9-ро, ки соли 2010, яъне Соли маориф ва фарҳанги техникаи кишвар рӯи ҷоп овардааст, манзури онҳо мегардонем.

Дӯстону наздикони ӯ тақдим карда мешавад. Соли дуҷум китоб бо ҳаҷми теъдод дар ҳаҷми 197 саҳифа бахшида ба рӯзи мавлуди Исои пайғамбар бо ороиши аҷиб нашр мегардад. Пас аз як соли дигар бо талабу дархости хонандагон теъдоди китоб ба 70 ҳазор нусха мерасад.

Бародарон Махуиртерҳоро, ки бо лақаби "Ҳазинаи дониш" машҳур буданд, боре дар барно-

маи телевизионии "Рекордсменҳо" иштирок карда, мухлисноро бо ҷавобҳои саҳеҳу оҷилӣ дар ҳайрат гузоштанд. Ҳамин тариқ, нашри мунтазами китобе бо номи "Рекордҳои Гиннес" ба ҳукми аъна мебарояд.

Ҳоло китоби "Рекордҳои Гиннес" бо теъдоди 100 миллион нусха дар 100 мамлакатаи олам бо 24 забон ба таъби мерасад.

ХАТМИ МАКТАБ ДАР 106-СОЛАГӢ

Як сокини иёлоти Массачусетс Амрико мактаби миёнаро дар 106-солагаш хатм намуд. Маросими ботантанаи супурдани шаҳодатномаи хатми мактаб ба Фред Батлер, ки дар он шахсони расмӣ иштирок доштанд, рӯзи 4-уми март соли 2013 баргузор гардид. Хатмкунанда ба тамоми иштирокчиёни маросим миннатдорӣ баён карда, изҳор дошт, ки шаҳодатномаи мазкур барояш бисёр арзиши баланд дорад.

Батлер маҷбур буд, ки аз синфи нуҳум таҳсилро дар мактаб қатъ кунад. Ӯ бародари калонӣ буд ва барои хӯрондани панҷ хоҷару бародар ба модараш ёрӣ мерасонд. Бо ин мақсад дар матбаа ба кор даромад. Дар солҳои Ҷанги дуҷуми ҷаҳонӣ ба хизмати ҳарбӣ сафарбар шуда, баъди ҷанг дар департаменти обтаъминкунӣ кор кардааст.

Завҷаи Батлер - Кети мегӯяд, ки тӯли солҳои дароз Батлер таассуф меҳурд, ки мактабро хатм накардааст. Ӯ ҳамеша ба фарзандону наберагонаш оид ба муҳим будани маъ-

лумот таъкид мекард. Барои ҳар як баҳои аъло ба наберагонаш 5 доллари амрикоӣ тухфа мекард.

Таҳияи Беҳрӯзи Шодӣ

ДАҲСОЛАИ ДУЮМИ ТАТБИҚИ НИЗОМИ КРЕДИТӢ ДАР ДТТ

Имрӯз, аз он даврае, ки Тоҷикон аз таҳиди ҳамчун давлат аз харитаи сиёсии ҷаҳон нест шудан то ба давраи ба давлате, ки дар арсаи ҷаҳонӣ мақому манзлати хосае дорад табдил ёфтааст, чорак аср гузашт. Бале, аз байн бурдани давлати тоҷикон ва забони тоҷик аз мақсаду вазифаҳои аввалини душманони миллат ва давлат дар давраи муборизаи таърихӣ буд. Ҳоло бошад, бо шарофати файзи истиқлоли меҳан чунин андешаҳо аз хотираҳо зудуда шуда, боиси шукуфои ва равнақи ин диёри биҳиштосо гардидааст. Албатта, мусаллам аст, ки ин натиҷа ба осонӣ ва арзонӣ ба даст наомадааст...

Дар қатори дигар омилҳои пешрафти ҷомеа дастовардҳои дар ҷодаи таълим ва тарбия ба дастомеда низ ҷашмрас аст. Мақотиби олиии кишвар аз технологияи таълими давраи пеш даст кашада, зина ба зина ба татбиқи низоми кредитии таълим гузашт. Ҳоло нақша дорад, ки ин низомиро дар раванди таълими мактабҳои ҷамагонӣ низ ҷорӣ намояд.

Бо дарназардошти зарурати воридшавӣ ба фазои ягонаи таҳсилоти ҷаҳонӣ аз соли таҳсилоти 2005 - 2006 Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон ҳамчун донишгоҳи таҷрибавӣ барои татбиқи низоми кредитии таҳсилот дар ҷараёни таълим дар макотиби олиии кишвар таъин гардид. Соли таҳсили 2005 донишҷӯёни бахши аввали се факултети донишгоҳ дар ҳайати 547 нафар донишҷӯ дар асоси низоми кредитӣ ба таҳсил оғоз карданд.

Дар донишгоҳ бо мақсади бақайдгирии дастовардҳои ба дастовардаи донишҷӯён сохтори нав - маркази бақайдгирӣ (МБ) таъсис дода шуд. Аз рӯзи аввали фаъолияти худ кормандони МБ бо масъулияти хоса дар ҳамкорӣ бо маъмурияти донишгоҳ ба омӯхтани таҷрибаи мамолики ИДМ, Аврупо ва ИМА шурӯъ карданд. Хусусан, таҷрибаи ҷумҳурии Қазоқистон, Қирғизистон ва ИМА барои донишҷӯ муфид буд. Натиҷаи ин таҷрибаҳо ба таҳия шудани як қатор

ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқӣ замина гузошт, ки аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон дастгирӣ ёфта барои истифодабарии онҳо иҷозат дода шуд.

Бо мақсади ба ҳайати кормандон ва донишҷӯён баррасӣ намудани вазифа ва хусусиятҳои фарқунандаи низоми кредитӣ дар сохторҳои мухталифи донишгоҳ чорабиниҳои мақсаднок гузаронида шуд. Дар донишгоҳ нишастҳо ва семинарҳо оид ба татбиқи низоми кредитӣ, ки ба масъалаҳои хусусият ва бартарии низоми нав нисбат ба низоми анъанавӣ, усулҳои баҳогузори сатҳи донишмӯзии донишҷӯён, ташкили ҷараёни таълим дар низоми кредитӣ ва ғайра бахшида шуда буданд, амал мекард ва онҳо бо иштироки кормандони пуртаҷриба баргузори мегардиданд.

Малакаи касбии устодони донишгоҳ бо роҳи худомӯзӣ, бозомӯзӣ, тақмили ихтисос, ишти-

рок дар семинар, конференсия ва симпозиумҳо доир ба омода намудани ҳайати омӯзгорону профессорони муассисаҳои таҳсилоти касбӣ барои фаъолият дар муҳити низоми кредитии таҳсилот, ғайи гардонидани шуд.

Айни ҳол донишгоҳ пурра ба низоми кредитии таҳсил гузашт. Дар донишгоҳ аз тамоми фанҳои таълимӣ силлабус (нақшаи таълимӣ барои донишҷӯ), курси мухтасари лексия ва дигар маводҳои таълимӣ таҳия карда шуда, нусхаи онҳо дар китобхонаи электронии донишгоҳ маҳфуз дошта шудаанд. Бояд қайд намуд, ки таҷрибаи Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон дар таҳия кардани маводҳои таълимӣ аз тарафи дигар макотиби олий пазируфта шуда, онҳоро чун намуна ҳангоми таҳияи маводҳои ҳамгун мавриди истифода қарор медиҳанд.

Аз тарафи кормандони МБ барномаи худкор бо номи рам-

зи "Идоракунии ҷараёни таълим дар ДТТ" таҳия карда шудааст, ки он аз модулҳои "Довталаб", "Деканат", "Ҷараёни таълими бакалаврият", "Ҷараёни таълими магистратура", "Шӯбаи кадрҳо" ва "Муҳосиб" иборат буда, бо мақсади расонидани маълумоти зарурӣ бевосита ба донишҷӯён ва омӯзгорон, маъмурияти деканатҳо ва инчунин, маҳфуз доштани маълумоти зарурӣ доир ба донишҷӯ таҳия шудааст.

Воридкунии додасудаҳо ба система ҷи аз тарафи омӯзгор ва ҷи аз тарафи шахсони алоҳида вобаста аз салоҳияти ба онҳо додасуда сурат мегирад. Чопи варақаҳои санҷишҳои марҳилавӣ ва ниҳойи барои фанҳои алоҳида ва тамоми фанҳои курс бо илова намудани омор бо назардошти ҳолҳо ва теъдоди донишҷӯён; тарзи худкори таҳияи ҳуҷҷат доир ба ҳайати донишҷӯён бо назардошти миллат, ҷинс, шакли таҳсил, минтақа ва

ноҳия; тарзи худкори таҳияи қадвалҳои асосии ҳисоботи нимсола ва солана; таҳияи "Транскрипт" (оддӣ ва кумулятивӣ), ҳисоби холи миёна (GPA), чопи замимаи диплом (вкладыш), ворид намудани қадвали машғулиятҳои номгуӣ нопурраи имконоти системаи МБ мебошанд. Истифодабаранда мувофиқи салоҳияти худ маълумоти заруриро бо осонӣ аз система дастрас карда метавонад. Система бо назардошти ҳамкорӣ бо барномаҳои ҳамгун таҳия карда шудааст. Масалан, система бо барномаи Ҳукумати электронӣ, пас аз каме мукамал кардани коди барнома додугирифтӣ маълумоти ташкил карда метавонад.

Дар МБ нақшаи мукамал гардонидани имконоти система таҳия шуда мувофиқи он бояд хизматрасонӣ ба мизочон ба воситаи шабакаи интернет сурат гирад. Он рӯз дур нест, ки падару модарон ва сарпарастон имкони гирифтани маълумот доир ба комёби ва ноқомии донишҷӯро бо истифода аз шабакаи интернет ва ё телефони мобили пайдо кунанд.

Аз соли таҳсили 2016-2017 ба нақша гирифта шудааст, ки тамоми санҷишҳои марҳилавӣ ва ниҳой тавассути барномаи тестӣ ба роҳ монда шуда, натиҷаи ба дастовардаи донишҷӯён бевосита ба маҳзани додасудаи марказ интиқол дода шаванд ва тақрибан супоридани санҷишҳо бевосита бо иҷозати ректори донишгоҳ аз рӯи тартиботи муқарраргардида (пас аз пардохти маблағи барои супоридани тақрири санҷиш пешбинишуда) сурат гирад.

Маркази бақайдгирии ДТТ дар ҳамонангӣ бо дигар сохторҳои донишгоҳ, барои ба донишҷӯи сатҳи ҷаҳонӣ табдил додани ДТТ кӯшиш ба харҷ дода, саҳми худро барои дар сатҳи баланд тарбия ва тайёр кардани мутахассисони варзидаи рақобатпазири бозори меҳнат дар дохил ва хориҷи кишвар, хоҳанд гузошт.

Шарипов Ш.А., барномасози пешбари маркази бақайдгирӣ ва ИХЭ ДТТ

■ ■ ■ ДАР АҚСОИ ОЛАМ ■ ■ ■

БРАЗИЛИЯ

Номи расмиаш Ҷумҳурии Федеролии Бразилия. Дар қисмати шимолию марказии Амрикои Ҷанубӣ ҷойгир аст. Масоҳаташ 8,5 млн. км². Аҳолиаш 176 млн. 700 ҳазор нафар. Аврупоиҳо - 55%, дурагаҳо 38%, африқоиҳо сиёхпӯст 6%. Забони давлатиаш испанӣ.

Бразилия ба 27 воҳиди маъмури тақсим шуда, сардори давлат ва ҳукуматаш президент мебошад. Порлумони дупалатагӣ дорад. Пойтахташ - Бразилиа (1 млн. 700 ҳазор нафар). Шаҳрҳои бузургаш: Сан-Паулу (16 млн. нафар), Рио-де-Жанейро (6 млн. 500 ҳазор нафар), Салвадор (2 млн. 200 ҳазор нафар). Аҳзоби сиёсиаш: Ҳизби сотсиал-демократии Бразилия, Ҳизби ҳаракати демократии Бразилия, Ҳизби заҳматкашон.

Бразилия кишвари саноатиро аграрӣ буда, воҳиди пулиаш реал мебошад.

Ҷашни миллиаш - 7 сентябр - Рӯзи истиқлолият (1822).

Бразилия калонтарин мамлақати Америкаи Лотинӣ буда, дар он хусусиятҳои зиёди қитъаро мушоҳида кардан мумкин аст.

Аз нигоҳи бойгариҳои табиӣ низ яке аз бойтарин мамлақатҳои ҷаҳон аст ва ҳоло

қариб 50 намуди ашёи хоми минералиро истихроҷ мекунанд, ки дар байни онҳо захираҳои маъдани бартарӣ доранд.

Бразилия аз рӯи шумораи аҳоли ба қатори панҷ мамлақати аз ҷама сараҳои дунё шомил буда, миқдори аҳолиаш ҳар сол 3 млн. нафар зиёд мешавад. Ин ҳолат ба тараққиёти иқтисодӣ мусоидат мекунанд. Вале дар баробари ин, афзоиши зиёди аҳоли дар мамлақат масъалаҳои шугли аҳолиро тезу тунд намуда, боиси "урбанизатсияи қалбаки" мегардад.

Бразилия яке аз мамлақатҳои пешсафи олами рӯ ба инкишоф аст. Вай ба мамлақатҳои нави саноатӣ мансуб буда, аз ҷиҳати ҳаҷми маҳсулоти дохилӣ ба ҳар сари аҳоли дар Америкаи Лотинӣ дар ҷойи аввалу дар олами рӯ ба инкишоф дар ҷойи дуюм (баъди Ҳиндустон) буда, дар қатори даҳ марказҳои хоҷагии ҷаҳонӣ қарор гирифтааст.

Бразилия қадима мустамликаи португалиҳо буд. Дар ибтидо мустамликадорон ба истифодаи қангалҳо шурӯъ намуданд (барои тайёр кардани рангу бор). Баъдтар найшакарпарварӣ сар шуд. Ин соҳа дар қисми шимолу шарқии мамлақат ба роҳ монда шудааст, ки

ба тараққиёти он шароитҳои табиӣ мусоидат менамояд. Тамоми асри XVIII даври азхудкунииҳои конҳои тилло буд. Ин соҳаҳо асосан дар Минас-Жейрас инкишоф ёфт. Миёнаи асри XIX ташкил намудани плантатсияҳои қаҳва оғоз ёфта, мавзеи Сан-Паулу дар бар гирифт.

Ҳоло Бразилия мамлақати тараққикардаи ҷаҳони сеюм буда, ҳар сол 1,6 млн автомобил мебарорад ва истеҳсоли намудҳои маҳсулоти электротехникӣ, электроника ва дигар навъҳои дараҷаи баланди тараққиёт ба роҳ монда шудааст. Саноати калони ҳарбии тараққикарда ва ГЭС-ҳои дар ҷаҳон калонтарин бунёд кардааст. Аз рӯи истеҳсоли қаҳва, найшакар, банан дар ҷаҳон ҷои аввал ва аз рӯи истеҳсоли рағани лубийӣ ва афлесун ҷойи дуюмро (баъди ИМА) ишғол мекунанд.

Шаҳри Рио-де-Жанейро муддатҳои тӯлонӣ пойтахти Бразилия буда, ҳоло шаҳри калони бандарӣ, банкирӣ ва туризм мебошад. Соли 1960 Сан-Паулу пойтахт шуд.

Сан-Паулу шаҳри калонтарини Бразилия буда (16 млн аҳоли дорад), онро локомотиви иқтисодиёти мамлақат меноманд, ки тамоми таркиби иқтисодиро дар худ дорад. Дар миёнаҳои асри XIX Сан-Паулу шаҳри худро музофотӣ буда, тарақ-

қиёти қаҳвапарварӣ ва муҳожирати оммавӣ аз Аврупо ва Ҷопон сабаби калоншавии он гардид. Шаҳр тадриҷан ба яке аз марказҳои калони саноатии на танҳо Бразилия, балки тамоми Америкаи Лотинӣ ва умуман нимкураи ҷанубӣ табдил ёфт, дар он торафт соҳаҳои истеҳсолоти ба илм эҳтиёҷманд, банкҳои инкишоф ёфтаанд.

Сан-Паулу шаҳри биноҳои баландтарин буда, онро Нью-Йорки Америкаи Лотинӣ меноманд.

Шаҳри Рио-де-Жанейро (6 млн 500 ҳазор нафар аҳоли дорад) яке аз шаҳрҳои зеботарини дунё буда, дар соҳили бухтаи Гуанавар, ки қад-қадӣ соҳили он маҳаллаҳои истиқоматии маъмури, пляжҳои соҳилии Копакабана, бандару ноҳияҳои са-

ноатӣ воқеанд, ҷойгир шудааст. Дар кӯҳи Корковадо ҳайкали 40-метраи Христ овозон аст. Шаҳр бо карнавалу майдони футболӣ "Маракан"-и худ машҳур гаштааст. Вале дар баробари ин, дар шаҳр нобаробариҳои зиёди иҷтимоӣ ба назар мерасанд.

Баъди Ҷанги дуҷуми ҷаҳон дар Бразилия сиёсати минтақавӣ гузаронида шуд, ки ҳадафи асосии он азхудкунии Амазония буд (Амазония 3/5 ҳиссаи қаламрави мамлақатро ишғол кардааст). Бо ҳамин мақсад 1,5 км дуртар аз соҳил пойтахти нави мамлақат - шаҳри Бразилиа бунёд карда шуд, ки вай "қутби афзоиш" ва рамзи нави мамлақат гардид.

Таҳия аз "Мамолики ҷаҳон"

ҶАВОНОН-НЕРУИ СОЗАНДА ВА ВОРИСОНИ ОЯНДА

"Ҷавонон бояд хуб дарк намоянд, ки тақдир ояндаи халқу давлат ба дӯши онҳо гузошта шудааст. Ҳифзу обод кардан ва ба наслҳои оянда ба мерос гузоштани Ватани ободу рушдбанди маъсулияти бузург дорад ва ҳар фарди ҷавонро вазифадор менамояд, ки ҳамеша ба хотири таҳкими Ваҳдати миллӣ, Истиқлолияти давлатӣ, густариши худшиносиву ҳудогоҳӣ ва ватандӯстӣ кӯшишу талош намояд".

Эмомалӣ Раҳмон

Дар ҳақиқат ҷавонон ворисони арзадаи халқу Ватан ва созандагони фардои ҷомеаи Тоҷикистони соҳибистиклол мебошанд. Тавре маълум аст, тақдир ва инкишофи ҳар як давлат, аз ҷумла Тоҷикистон аз мавқеи фаъоли ҷавонон вобастагии калон дорад, зеро дар тамоми кишварҳои дунё ҷавонон ба сифати як неруи пуриқтидори бунёдкор ва пешбарандаи ҳаёти ҷомеа шинохта ва эътироф шудаанд. Мақоми иҷтимоӣ ва сиёсии ҷавонон на фақат неруи демократии ҷомеа ва давлатро, балки хусусиятҳои таҳаввулот, стратегияи тараққиёт ва ояндаи кишварро муайян мекунанд.

Фалсафаи ҳаёт чунин аст, ки ояндаи ҷомеа, идораи давлату миллат, ҳифз кардан ва афзун намудани музаффариятҳои истиқлолият ба дасти ҷавонон мегузарад. Ҳамин аст, ки дар ҳаққи пуртазоии мусир мубориза барои мафкураи ҷавонон торафт пурафзур мегардад.

Бо назардошти ин, тарбияи ҷавонон дар рӯҳияи ваҳдат, худшиносии миллӣ ва ватандӯстӣ дар шароити имрӯза аҳамияти беш аз пеш касб менамояд. Ин амр аз тамоми ҷомеа тақозо мекунанд, ки моҳияти ваҳдату яқдилӣ, ватану ватандорӣ ва ифтихору худшиносии миллиро ба ҷавонон ташвиқ намоянд, зеро дур шудан аз асли хеш маҳвӯ заволи миллат аст.

Нақш ва иштироки ҷавонон дар сиёсат, рушди соҳаҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ назаррас буда, дар баробари ба даст овардани Истиқлолияти давлатӣ сиёсати давлатии ҷавонон ҳамчун самти афзалиятноки фаъолияти Ҳукумат муқаррар гардида ва ҳоло он тавасути қабули барномаҳои миёнамуҳлати соҳавӣ татбиқ шуда истодааст.

Сиёсати давлатии ҷавонон ва ташаккулёбии он

Маҳз тавассути татбиқи сиёсати давлат нисбат ба ҷавонон ҳалли масъалаи муҳиму халқунандаи ҷомеа - тарбияи насли ояндаи дорои тафаккури созандаву ахлоқи ҳамида ва танзимӣ тарҳрезии ояндаи устувори ҷомеаро таъмин намудан имконпазир аст. Баробари ба даст овардани Истиқлолият зарурати ногузирӣ ташаккул ва амалӣ намудани сиёсати давлатии ҷавонон ба миён омада, новобаста аз вазъи сиёсӣ иҷтимоӣ ин масъалаи муҳим дар маркази диққати роҳбарияти Тоҷикистони соҳибистиклол қарор гирифт. Баъди 6 моҳи соҳибгаштани Истиқлолияти давлатӣ аз ҷониби Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул гаштани қонуни асосии ҷавонон - "Қонун дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон", ки 13 март соли 1992 тасдиқ гаштааст, далали ин гуфтаҳо. Ҷумҳурии Тоҷикистон миёни Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, яке аз аввалинҳо шуда қонуни асосии ҷавононро қабул кардааст. Ин бори дигар собит месозад, ки Тоҷикистон дар таҳкими сиёсати давлатдорӣ ва бунёди ҷомеаи демократии ҳуқуқбунёд ташаккули сиёсати ҷавононро яке аз самтҳои асосии стратегияи фаъолият медонад. 9 июни соли 1993 баъди барқарор гаштани соҳиби конституционӣ бо қарори Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти №256 Кумитаи қорҳои ҷавонони на-

зди Шӯрои Вазирони Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфт.

Бо назардошти неруи созандаву ворисони оянда будани ҷавонон, Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 23 майи соли 1997 бо намояндагони ҷавони кишвар муло-

қот доир намуда, пас аз он Фармон "Дар бораи баъзе тадбирҳои беҳтар намудани қор бо ҷавонон"-ро ба имзо расонд. Мутобиқи ин Фармон қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 майи соли 1997, №240 дар бораи таъсиси Кумитаи қор бо ҷавонони назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба имзо расид. Бо дарназардошти тақозои ҷомеаи муосир ва ислоҳоти идораи давлатӣ тибқи Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 декабри соли 2006 Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфт, ки фаъолиятро дар самти татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон, варзиш ва сайёҳӣ ба роҳ мондааст.

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти муҳимияти ҷисману рӯҳан ба воя расидани насли наврасу ҷавонон ва дастгириву рушд кардани онҳо пайвасти тадбирҳои муассир андешида, бо ин мақсад як қатор қонунҳо ва барномаҳоро таҳия ва қабул намудааст, ки имрӯз баҳри пешрафти ҷавонон амалӣ гашта истодаанд. Таъини соҳаҳои соҳибистиклолӣ Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон", "Барномаи миллии ҷавонони Тоҷикистон", "Барномаи давлатии тарбияи ватанпарастии ҷавонони Тоҷикистон", "Барномаи рушди саломагии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", "Барномаи миллии рушди иҷтимоии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2016 - 2018", "Консепсияи миллии сиёсати давлатии ҷавонон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон" ва "Стратегияи сиёсати давлатии ҷавонон то соли 2020" қабул гардида, мавриди амал қарор доранд. Ин санадҳои меъёриву ҳуқуқӣ барои татбиқи самараноки сиёсати давлатии ҷавонон заминаи мусоид фароҳам оварда, ба фаъолияти ин соҳаи муҳиму аф-

залиятнок ва рушди устувори он мусоидат мекунанд.

Дар баробари ин, бо Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 18 июли соли 2015 дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Шӯрои миллии қор бо ҷавонон таъсис дода шуд. Сарвари давлат, Раиси Шӯрои миллии қор бо ҷавонон Эмомалӣ Раҳмон зимни суҳанрони худ дар нахустин ҷаласаи ин Шӯро (27.05.2016) изҳор дошт, ки таъсиси Шӯрои мазкур таҳти раёсати Президенти мамлакат ҳадафи мавриди баррасӣ қарор додани масъалаҳои вобаста ба татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ва дар ин замина барои ба қорҳои муҳими давлативу ҷамъиятӣ бештар ҷалб кардани онҳоро дошта, муносибат бо ҷавонон, роҳандозии усулҳои боз ҳам муассири ҳамкорӣ ва ҳамоҳангсозии

пуштибонии мардуми шарифи кишвар чун санаи муқаддаси таърихӣ дар сатҳи баланд таҷлил мегардад.

Истиқлолият заминаи пешрафти ҳаёти сиёсӣ, иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии ҷомеаи кишвар мебошад. Дастовардҳои Тоҷикистон дар тӯли 25-соли соҳибистиклолӣ дар бахшҳои сиёсати дохилӣ ва хориҷӣ, иқтисод, саноят, илм, маориф ва фарҳанг далели ин гуфтаҳо.

Дар даврони соҳибистиклолии кишвар таъмини ҳифзи иҷтимоии мардум, рушди соҳаҳои маорифу тандурустӣ, тавсеа ёфтани шабакаи технологияҳои иттилоотӣ, таълиғи тарзи ҳаёти солим, таҳсили ҷавонон ва ба воя расонидани мутахассисони ба талаботи замони ҷавобгӯ, пешбурди сиёсати хориҷӣ тадриҷан рушд ёфта, бо вусъат дар сатҳи мӯътадил амалӣ мегардад.

фаъолияти мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатиро бо ташкилоту созмонҳои ҷавонон таъвният мебахшад.

Мавриди зикр аст, ки Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон аз даврони аввали роҳбарӣ ба ин неруи созанда така намуда, бо ҷавонон силсилаи вохӯриҳоро доир намуд. Вохӯриҳои Сарвари давлат ва суҳбату мулоқотҳо дар қараёни сафарҳо ба шаҳру ноҳияҳо бо ҷавонон дар ҳаёти ҷавонон дигаргуниҳои зиёдро ба миён оварданд. Дар ин давра соҳаҳои ҷавонон ва варзиш, ки таҳти дастгириву тавачҷуҳи пайвасти Пешвои миллат қарор доранд, ба дастовардҳои назаррас ноил гардида истодаанд. Ҳамчунин Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар ҳама сафарҳои қорӣ, дар дохил ва дар хориҷи кишвар мунтазам бо қорҳои ҷавонӣ ҷомеа дидору мулоқотҳо анҷом дода, аз ҳаёти фаъолият ва мушкilotи онҳо пурсон ва ба ҳалли онҳо мусоидат мекунанд. Бо ибтикори Президенти кишвар ҷиҳати ҷисману рӯҳан солим тарбия ёфтани насли наврасу ҷавон дар тамоми манотиқи кишвар садҳо муассисаҳои таълимӣ ва иншооти соҳаи варзиш бунёд шуда, ҷавонон ба роҳи рости аз худ намудани дошироӣ муосир, техникаву технологияҳои асри нав, фаъолияти бунёдкоронаву созанда ва соҳибӣ намудани давлату миллати хеш ҳидоят карда мешаванд. Ин аст, ки тибқи маълумоти оморӣ, имрӯз дар мамлакат беш аз 44 ғоизи хизматчиёни давлатиро ҷавонони то 35 - сола ташкил медиҳанд.

Ҷавонон ва даврони соҳибистиклолӣ

Сол ба сол арзиш ва манзалати Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон мақоми хос пайдо карда, бо ибтикори Ҳукумати мамлакат ва

Дар ин давра Ҳукумати мамлакат ба соҳаи маориф, бахусус тарбияи насли наврас, ба таълим фаро гирифтани ҷавонон, тарғиби ҳаёти солим ва варзиш миёни онҳо, бозомӯзии илмҳои муосир ва фарогирифтани ҷавонон бо технологияҳои навадун тадбирҳои зарурӣ андешида, онҳоро мунтазам амалӣ мекунанд. Бинобар ин, рушди соҳаи маориф яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии давлати мо эълон шудааст.

Маҳз дар даврони соҳибистиклолӣ ба миллати тоҷик, бахусус ҷавонон муяссар шуд, ки дар соҳаҳои муҳим ва афзалиятнок доширо маҳорати худро тақвину дода, дар арсаҳои гуногун давлату миллати худро муаррифӣ ва ҳимоя намоянд. Иштироки ҷавонон дар ҷораниҳои муҳими сиёсӣ иҷтимоӣ ва фарҳангии байналмилалӣ далали ин гуфтаҳо. Бахусус, ғолибияти толибилмони макотиби миёна ва олий дар олимпиадаҳои минтақавию байналмилалӣ, дастболо шудани варзишгарони тоҷик ва парафшон шудани Парчами миллии Тоҷикистон дар мусобиқоти минтақавию ҷаҳонӣ меваби самари Истиқлолият аст, ки давлату миллати тоҷик аз шаҳди он лаззат мебаранд. Дастболо шудани Дилшод Назаров, Расул Боқиев, Мавзӯна Чориева, Комроншоҳи Устопириён, Анвар Юнусов ва ғайраҳо дар мусобиқоти минтақавию ҷаҳонӣ ва парафшон шудани Парчами миллии Тоҷикистон, иштироки 7 нафар варзишгарони Тоҷикистон, бахусус чемпиони ҷаҳон гардидаи варзишгари номии кишвар Дилшод Назаров дар Бозиҳои тобистонаи олимпӣ-2016-ро метавон намунаи барҷастаи ифтихор аз давлату далатдорӣи ҷавонони тоҷик арзёбӣ кард.

Тазақкур додан бамаврид аст, ки ба хотири боло бурдани сатҳи маърифати ҷавонон, тарбияи кадрҳои баландхизмат аз ҳисоби ҷаво-

нон ва духтарони лаёқатманди деҳоти дурдаст, таъмини минтақаҳои дурдаст бо кадрҳо ва баланд бардоштани сатҳи зиндагии ҷавонон тибқи квотаи президентӣ аз соли 1997 то 2014 қариб 15 ҳазор нафар духтарону писарон барои таҳсил ба мактабҳои олий фаро гирифта шудаанд, ки аз ин шумора 9 ҳазор нафар духтарон мебошанд. Инчунин, Ҳукумати мамлакат ҷиҳати тайёр кардани кадрҳо дар хориҷи кишвар пайвасти кӯшиш намуда, аз соли 2008 инҷониб ҳазорҳо нафар ҷавонони мамлакатро тибқи Барномаи стипендияи байналмилалӣ Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дурахшандагон" ва дар асоси шартномаҳои байнисоҳавӣ ва донишгоҳӣ ба таҳсил фириристодааст.

Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон мунтазам таъкид менамояд: "Мо бояд ташаббус ва неруи созандаи ҷавононро ба манфиати рушди давлат равона созем, кӯшиш намоем, ки ҷавонон дар ҷомеаи мавқеи арзадаи худро соҳиб гарданд. Муҳити солими маънавро дар байни ҷавонон фароҳам орем ва имкон диҳем, ки нерӯи эҷодӣ-илмӣ онҳо озодона густариш ёбад. Барои рушди иқтисодӣ иҷтимоии ҷавонон шароити мусоид фароҳам орем..."

Зеро ҷавонони бетаҷрибаву ноогоҳро ҳама гуна қувваҳои ифротӣ метавонанд ба худ моил сохта, онҳоро барои амалӣ намудани ҳадафҳои ғаразноки сиёсӣ худ истифода баранд. Инро нобасомониҳои аввали солҳои навадуми асри гузашта дар кишвари мо бо ҳамаи пайомдаҳои нохуш собит сохтанд.

Аз ин рӯ, дар баробари тарбияи ҷавонон дар рӯҳияи ваҳдат, худшиносии миллӣ ва ватандӯстӣ, шароити имрӯза тақозо мекунанд, ки худӣ ҷавонон низ ба зиракиву хушёрӣ ва огоҳиву ҷолокии хеш аҳамияти беш аз пеш диҳанд, то ки дар миёни ҷавонони пешрафтаи кишварҳои олам мақому мартабаи хоси аҷдодии худро касб намоянд.

Ҷавонон - посдори Ваҳдати Истиқлолият

Раванди иштироки ҷавонон дар ҳаёти ҷамъиятӣ ва сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангии кишвар аз он шаҳодат медиҳад, ки ҷавонони кишварамон рисолати муқаддаси худро дар мавриди пойдори сулҳу суботи сартосарӣ, ҳифзи яқдориву соҳибистиклолӣ ва ободиву шуқуфон намудани Ватани маҳбубамон Тоҷикистонро амик дарк менамоянд ва фаъолияти созандаи худро аз ҳамаи дидгоҳ тарҳрезӣ мекунанд.

Аз тавачҷуҳи ҷавонон ба омӯхтани тақвину додани донишу малака, азхуд намудани технологияҳои нав, иштирок дар қорҳои созандагӣ бунёдкорӣ баҳри рушди имрӯзу фардои Тоҷикистон мушоҳида мешавад, ки ҳисси ватандориву ватандӯстӣ ва ифтихори миллии ҷавонон торафт боло рафта, сол ба сол тақвият меёбад.

Бояд тазақкур дод, ки Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон зимни суҳанрони хеш дар ҷаласаи таҷлили 20-умин солгарди Иҷтисоии тақдирсози Шӯрои Олии Тоҷикистон дар баробари чанд нуктаи самтҳои асосии марҳалаи имрӯзаи рушди давлатдорӣ "Рӯ овардан ба ҷавонон"-ро низ махсус таъкид дошт. Моҳияти асосии ин самт аз он иборат аст, ки барои беҳбудӣ шароити рушди маънавию ахлоқӣ ва таҳсилу кори ҷавонон имкониятҳои муносиб фароҳам оварда шаванд.

Бо иттиҳоди комил метавон гуфт, ки ҷавонон минбаъд низ аз дастовардҳои илму техникаи муосир, аз таҷрибаи ҷаҳонӣ пешбурди иқтисодӣ бештар воқиф гашта, бо ташаббускори худ барои пешрафти кишвар ва дар ин замина, таҳими Истиқлолияти кишвар талош менамоянд.

**Абдураҳими Абдуллоҳ,
профессори ДТТ**

ДАСТОВАРДҶОИ ЛИТСЕЙИ ИННОВАТСИОНИИ "ДУШАНБЕ" БАХШИДА БА ҶАШНИ ИСТИҚЛОЛИЯТ

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми худ ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон (20 январӣ соли 2016) таъкид намуданд: "Мо бояд барои ҷавонон чунин шароит муҳайё созем ва онҳоро тарзе тарбия кунем, ки фарзандони мо дар зиндагӣ роҳи дурустро интихоб намоёнд, илму донишҳои муосирро азхуд кунанд, касбу хунароҳои замонавиро омӯзанд ва оянда мақоми арзандаи худро дар

на забони русӣ, Аҷичимил Г.Ҷ. 29 декабри соли 2015 кори илмӣ худро дар мавзӯи "Ташаккули маҳораҳои тадқиқоти хонандагон - асоси илмӣ-педагогӣ инкишофи зеҳнӣ" дар Шӯрои диссертатсионӣ Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Ҷимоя кард ва дар озмуни "Муаллими сол - 2016" ғолиб гардид. Бо фармоиши Вазорати маориф ва илми Федератсияи Русия тахти № 648/нк омӯзгор Аҷичимил Г.Ҷ. бо унвони номзади илмҳои педагогӣ сазовор гардид.

намуданд. Аз он ҷумла, дар даври якум 50 нафар иштирок карданд, ки аз онҳо 21 нафар хонанда сазовори ҷойҳои намоён гардиданд ва аз тарафи комиссияи тадқиқот соҳиб сертификати махсус гаштанд.

Имсол аз 11 то 15 апрел Ҷафтаи илм ва эҷодӣ эълон карда шуд. Хонандагони мо бо роҳбарон мавзӯҳои лоиҳаҳои эҷодӣ-тадқиқотӣ интихоб намуда, онҳоро муаррифи намуданд. Соли чорум аст, ки дар литсей Ҷафтаи илм ва эҷодӣ гузаронида мешавад. Бояд қайд кард, ки сол то сол миқдори иштирокчиёни лоиҳаҳои тадқиқотӣ ва эҷодӣ зиёд шуда истодаанд. Барои мисол, агар соли таҳсили 2011/2012 миқдори онҳо 8 нафарро ташкил дода бошад, пас соли таҳсили 2012/2013 шумораи онҳо ба 13 нафар, соли 2013/2014-ум 28 нафар, соли 2014/2015-ум 30 нафар ва соли таҳсили 2015/2016-ум 35 нафарро ташкил дод.

Дар ин соли таҳсил 16 адад дастурҳои методи омӯзгори литсей аз ҷоп баромаданд.

Зикр кардан ҷои аст, ки ҳоло асри технологияи компютерӣ буда, хонандаи имрӯзро бо ҳар гуна наовариҳои дар ҳайрат гузоштан хеле мушкул аст. Дар ҳар давраи замони доир ба инкишофи таълим ва тарбия, ба баъзе равиҳои алоҳида диққати махсус дода мешавад: самти варзиш, рушди зеҳнӣ, ғоявӣ. Дар байни падару модарон чунин савол ба миён меояд. Баъд аз дарсҳо кӯдаконишонро бо чӣ кор машғул кунанд? Бо ин савол мо ба худи хонандагон муроҷат кардем.

Ҷавобҳо гуногун буданд: рақс, мусиқӣ, шохмот, гулдӯзӣ, пианино,

Дар Марказ маҳфилҳои зерин амал мекунанд:

- "Технологияи аниматсионӣ" - роҳбар Ризоев И.Д.;

- "Шоҳмотбозони ҷавон" - роҳбар Нарзуллоев Т.;

- "Истеъдодҳои наврас" - роҳбар Абдурасулов Ф.А.;

- "Ихтироҷкорони ҷавон" - роҳбар Худойкулова М.;

- "Акробатика ва гимнастика" - роҳбар Бегматов М.М.

Дар Маркази сайқали қобилияти фардии эҷодии хонандагони литсей хонандагон баҳри амалӣ гардонидани шуглу хоҳишҳои худ, ки то ба ин рӯз иҷро нашуда буданд, ба мақсад расиданд. Аксарияти хонандагон шохмотбозиро омӯхтанд, офаридани филмҳои аниматсионӣ, санъати театри (актёрӣ), бедор намудани хунароҳои қадима ва духтани либосҳои миллӣ, заҳмати роҳбарони ин маҳфилҳо мебошад.

Ҷаъолияти ин Марказ дар асоси хоҳишу рағбати хонандагон манша мегардад. Кори ҳар як маҳфил зина ба зина, марҳила ба марҳила ба сомон мерасад, аллакай натиҷаҳои нахустин ба назар мерасанд. Ҷангоми ҷаъолияти маҳфилҳои "Шоҳмотбозон" 76 нафар хонанда бозии шохмотро аз худ карданд. Аз ҷаъа беҳтаринҳо дар мусобиқаи "Тупи сафед" иштирок намуда, соҳиби ҷойҳои фахрӣ шуда, ғолиби ин мусобиқа шуданд. Хонандагони маҳфилҳои "Технологияи аниматсионӣ" ва "Дастони моҳир" дар "Лоиҳаҳои эҷодӣ" -и 2015-16 ширкат варзида, ғолибиятро ба даст оварданд.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон раванди ташкили низоми нави мао-

багон соҳиби дониши зиёдтар буда, ҳуқуқ дорад таҳсилро дар мактабҳои олии мамлакат давом диҳад.

Ҷаъаи ин талаботҳо аз тарафи таҳиякунандагони супоришҳои тести умумӣ ба инбат гирифта шуданд. Бинобар ин дар литсей "Душанбе" дар соли хониши 2013-14 Маркази тести таъсис дода шуд ва тӯли се сол аст, ки ҷаъолият дорад.

Соли таҳсил 2015-2016 барои литсей аз бисёр ҷиҳат хотирмон буд. Вобаста ба ин, ҷаъолияти омӯзгори ва Шӯрои методи низоми тоза пайдо кард. Ташкилу баргузори семинару курсҳои омӯзишӣ, дарсҳои интерактивӣ, озмуну маҳфилҳои гуногун, аз ҷумлаи беҳтарин омилҳои буданд, ки мо тавонистем ба ин васила дастовардҳои навро соҳиб шавем.

Ҷамасола ба муносибати солгарди таъсисёбии литсей ҷаъолияти тамоми омӯзгори хонандагон аз рӯи номинатсияҳои муқарраршуда, чунинчи, "Омӯзгори беҳтарин", "Иттиҳодияи методи беҳтарин", "Муаллими сол", "Дарси интерактивӣ беҳтарин", "Раҳнамои беҳтарин", "Паҳн намудани таҷрибаи пешқадам", "Литсейисти сол", "Лоиҳаҳои беҳтарини сол", "Синфи беҳтарин", "Роҳбари синфи беҳтарин" ва ҷаъа дигар натиҷагирӣ карда шуда, ҷаъолон қадрдонӣ карда мешаванд.

Дар давоми соли таҳсили ҷорӣ иттиҳодияи методи забон ва адабиёти тоҷик, забони давлатӣ, алифбои ниёгон (Хайлоева Р.), иттиҳодияи методи фанҳои дақиқ (Азизова М.), иттиҳодияи методи фанҳои химия ва биология (Амрихудоёв), иттиҳодияи методи фанҳои забони русӣ (Дадабоева С.), иттиҳодияи методи забони англисӣ (Эшонкулова Г.) иттиҳодияи методи синфҳои ибтидоӣ (Раҷабова Е. ва Якубова Ш.), иттиҳодияи методи фанҳои охир (Содиқов Р.) ҳафтаҳои фанӣ ташкил намуданд, ки ҳар кадом бо ташкили чорабиниҳои гуногун, вохӯриву семинар, конференсу викторина ва озмунҳои хунароӣ дар пешрафти ҷаъолияти литсей нақши сазовор гузоштанд.

Ҷамқори литсей бо волидон зич буда, ҷаъагон аз ҳолату рафтор ва сатҳи дониши фарзандон огоҳ ҳастанд, аз муваффақиятҳои фарзандон дар пеш омада яқҷо ба омӯзгори кор мебаранд. Чорабиниҳои калоне, ки бо волидон гузаронида шуда буд, ин Ҷафтаи дарҳои кушод зери шиори "Мо насли ояндаасозии миллат" аз 18 апрел то 23 апрел шуда гузашт, ки аз натиҷаҳои пешравии музаффариятҳои хонандагони литсей, падару модарон бохабар гашта, аз тарафи литсей хонандагон ва волидонӣ ҷаъол қадрдонӣ карда шуданд.

Дар асоси Барномаи ҷамқори волидайн бо литсей ва дар амал татбиқи намудани "Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд" аз рӯи нақшаи тартибдодаи роҳбарони синфҳои мунтазам соатҳои тарбиявӣ ва дарсҳои кушодӣ тарбиявӣ дар мавзӯҳои гуногун гузаронида мешаванд.

О. Одинаева,
директори литсейи инноватсионии «Душанбе»

ҷома соҳиб шаванд. Мо бо ҷавонони созадани худ ифтихор мекунем, чунки ҷавонони даврони соҳибистиқлолии Ватанамон имрӯз бо нангу номуи миллӣ, ташаббусҳои шоиста ва эҳсоси баланди ватандорӣ дар рушди Тоҷикистони азиз ҳиссаи арзишманд мегузоранд ва ба Модар - Ватани худ содиқона хизмат мекунанд.

Дар назди кормандони соҳаи маориф имрӯз вазифаҳои ниҳоят муҳим, пеш аз ҷаъа, баланд бардоштани сифати таълим, ворид шудани ба фазаи ҷаъони таҳсилот, тарбияи мутахассисони ҷавобгӯи талаботи замон, инчунин ба шароити замона мутобиқ гардонидани мазмуну мундариҷаи таълим дар ҷаъа муассасаҳои соҳа қарор дорад.

Омӯзгори литсейи инноватсионии «Душанбе» ин гуфтаҳои Сарвари давлатро дар сарҳати вазифаҳои хеш барои соли таҳсили 2015-2016 қарор дода, баҳри амалӣ намудани он ҷаъду талошҳои зиёд намуданд. Ҷамзамон, баҳри дар амал татбиқи намудани иҷрои вазифаҳои дар наздашон гузошташуда, ки аз Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи маориф", супоришу дастурҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар вохӯри бо зиёиёни кишвар, Консепсияҳои миллии таълим ва тарбия, Низомномаи намунавии муассасаҳои таҳсилоти умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Оинномаи литсей, фармоишҳои вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои мушовараи Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои мушовараи Раёсати маорифи шаҳр (ноҳия) сарчашма гирифта буд, аз имкониятҳои мавҷуда истифода намуда, бо дарки маъсулият ҷаъолият намуданд.

Ҷомаи омӯзгори литсей аз 86 нафар иборат буда, аз онҳо 64 нафар дорои таҳассуси олий, як нафар номзади илмҳои педагогӣ (Аҷичимил Г.Ҷ.), 19 нафар Аълочии маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, як нафар бо медали Хизмати шоиста ва як нафар бо унвони фаҳрии Корманди шоистаи Тоҷикистон қадр карда шудаанд. Инчунин, 13 нафар дорои таҳассуси якум, 3 нафар дорои таҳассуси дуюм буда, 6 нафари дигарро омӯзгори ҷавон ташкил медиҳанд.

Чун дигар солҳо дар соли таҳсили 2015-2016 низ аз ҷониби омӯзгори ва хонандагони литсей дастовардҳои назаррас ба даст омаданд.

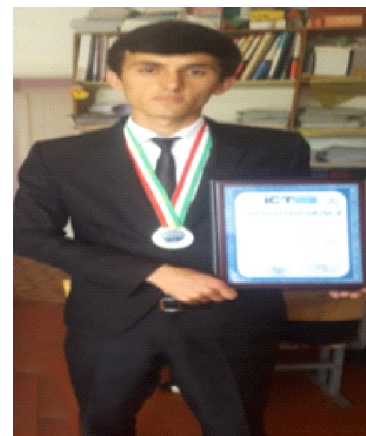
Ҷонишини аввали директор оид ба таълиму тарбия, омӯзгори фан-

Хонандаи синфи 11 "Б" Қосимов Сунатулло дар Ҷафтаи технология, инноватсия ва ихтироҷкории ҷавонону наврасони шаҳри Душанбе бахшида ба 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳа дар мавзӯи "Технологияи нави сохтани фигураҳои геометрии муаррифи намуда, ғолиби озмуни шаҳрии "Ихтироҷи беҳтарин - 2016" гардид. Хонандаи синфи 11 "В" Саидов Файзали иштирокчиҳои озмуни ҷумҳуриявии "Лоиҳаи беҳтарин - 2016" дар мавзӯи "Истифодаи бозии компютерӣ барои омӯзиши виртуалӣ" муаррифи намуда, сазовори дипломи дараҷаи якум гардид. Хонандаи синфи 11 "Г" Абдуллоев Абуҷабр дар равиҳои тиб лоиҳаи худро дар мавзӯи "Истифодаи уран барои таботи бемориҳои саратон" пешниҳод намуда, диққати ҳозирин ва ҳақамонро ҷалб намуда, соҳиби дипломи дараҷаи якум гардид.

Натиҷаи олимпиадаҳои ноҳиявӣ, шаҳрӣ, ҷумҳуриявӣ, байналмилалӣ

Ҷар сол дар литсейи инноватсионии "Душанбе" олимпиадаҳои гуногун гузаронида мешаванд. Хонандагони мо аз фанҳои гуногун таълими ба натиҷаҳои назаррас ноил мегарданд.

Дар олимпиадаи шаҳрӣ хонандагони синфи 10 "Б" Шамсиддинова М. аз фанни забон ва адабиёти тоҷик ва Шарипов Аъзам, хонандаи синфи 9 "Г" аз фанни забони англисӣ сазовор

ри ҷойи 2-юм гардиданд. Хонандаи синфи 10 "Б" Зарипов Давлат бошад, аз фанни биология ба гирифтани ҷойи 3-юм мушарраф гардид.

Дар олимпиадаи ҷумҳуриявӣ (номӣ) бошад, хонандаи синфи 11 "Г" Рӯзиева Хурсандой аз фанни химия сазовори ҷойи 2-юм гардид.

Хонандагони литсей дар олимпиадаи байналмилалӣ низ иштирок

технологияи компютерӣ. Аз ҳақам сабаб, ташкил кардани маркази эҷодии хонандагон, пеш аз ҷаъа дар асоси хоҳиш ва кӯшиши худӣ хонандагон буда, онҳо мехостанд орзуҳои кӯдаконишонро амалӣ гардонанд, истеъдоди худро нишон дода, қобилияти эҷодии худро инкишоф диҳанд. Илми таълиму тарбияи муосир барои омӯзгори эҷодӣ шубҳа надорад. Ба гуфтаи И.Я. Лернер, барои омӯхтан танҳо шароитҳои муносибро дарёфт кардан лозим. Ибтидои ин суҳанҳо дар ташкили Маркази сайқали фардии эҷодии хонандагон дар литсейи инноватсионии "Душанбе" шуда метавонад.

Бо мақсади дар амал татбиқи намудани Барномаи дурнамои омӯзиши тамоюли шахсии хонандагон дар литсей бо ташаббуси собиқ ректори Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон Шохӣён Н.Н. ҷустуҷу ва дарёфти истеъдодҳои наврас, инкишофи қобилияти эҷодии хонандагон, масъулиятшиносӣ ва ташаккули шахсияти кӯдакон дар соли таҳсили 2012 "Маркази сайқали фардии эҷодии хонандагон" таъсис дода шудааст ва тӯли чор сол аст, ки ҷаъолият дорад. Дар аввал бояд қайд кард, ки литсейи инноватсионии "Душанбе", ки ба равиҳои табириёӣ равона карда шудааст, дорои барнома ва нақшаҳои таълимии зиёд мебошад.

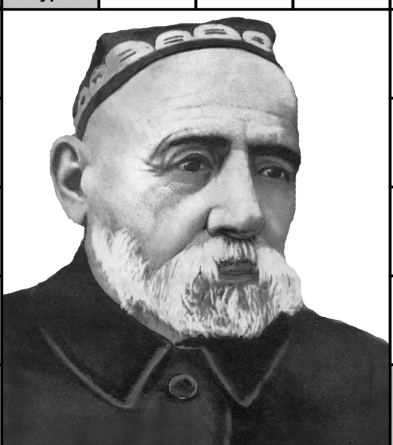
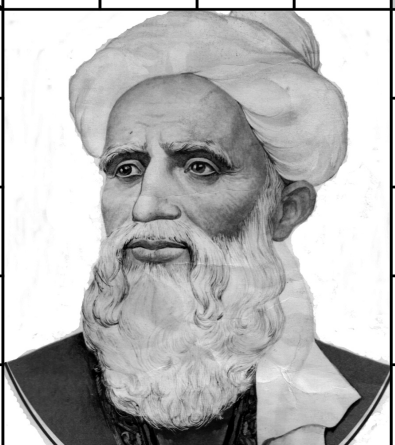
риф, ки барои дохил гардидан ба фазаи ягонаи ҷаъони маориф мусоидат намояд, идома дорад.

Таҷрибаи солҳои охир нишон медиҳад, ки усулҳои анъанавии назорати шиғоҳӣ ва хатии таълим, дар баробари афзалиятҳо ва нуқсонҳои он, талаботи имрӯзро қонеъ кунонида наметавонанд. Ҷорӣ гардидани усули назорат аз тариқи тест ҷаъаҷониба ривож ёфтааст. Дар хориҷа усули санҷиши тести дар мӯддати тӯлонӣ васеъ истифода мегардад.

Барои ҳақамин ҳам ташкили системаи боэътимоди баҳодиҳӣ ба дониши талабагон, баланд бардоштани сифати таълим, таъмини дастрасии баробар ба таҳсилоти олии касбӣ дар Тоҷикистон зарурати ҷорӣ намудани санҷиши тести мутамарказро ба миён оварданд. Сиёсати давлат муайян кардани роҳу усулҳои инкишоф додани низоми арзёбии берунӣ ва дохилии сифати таълимиро пешбинӣ менамояд.

Таҷрибаи мамлакатҳои хориҷӣ нишон медиҳад, ки имтиҳони ягонаи дохилшавӣ ба мактабҳои олий бояд як қатор хусусиятҳо дошта, барои ҷаъаи имтиҳонсупорандагон ҳолисона ва одилона бошад. Супоришҳои дар чунин аттестатсия истифодашаванда бояд воситаи воқеии баҳодиҳии педагогӣ бошанд ва имкони муайян кардани онро дошта бошанд, ки кадоме аз тала-

Делои чиноятӣ ё маъ- мурӣ						Нӯшо- киҳои спиртӣ									Хуло- саба- рорӣ
		Ченаки дарозӣ аз нӯги ангушти калон то хурд		Олати қатл		Чониши- ни шахсӣ									
				Шоҳмот- бози ҳиндӣ											
		Зулму ситаи		Дузд (русӣ)		Пай- ван- даки хи- лофӣ					Зулфия ..., шо- ира				
				Собик президенти Акаде- мияи ҶТ											
		Сангдил,	Баҳр дар Осиё												
				Аз зону поёни пой		Авто- моби- ли Олмон				Намои- ши саҳна- вӣ (са- нъат)					
	Истеҳ- коми сӯрох- дор барои пулемёт	Чойи спектакл- намоиш- диҳӣ	Васоити аҳбори омма (мухтасар)		Ба чашм наменамо- яд					Назар, нигоҳ				Қитъаи олам	
				Раво- дид, гу- зарнома											
Беқудрат, суфт	Падар (лаҳҷ.)			Роҳат, оромӣ						Роҳба- рият	Фармон			Хизмат- гордухтар	
										Қаторқуҳ дар Аврупо				Тамғаи марга- рин	
Нисф	Озмо- иш, санҷиш		Шоҳи асо- ти- рии Эрон		Андом, бадан					Модари Исмоил (а)	Гу- наҳгор				
														Солт-лейк-..., шаҳр дар ИМА	
	Май- даи нон		... - Ланка		Миллати асосии Русия	«Вата- нам - ..., гулша- нам - ...»				Хоҷаи лати- фаҳо	Мо- нанд, мисл				
															Лачом, ҷилав
				Моеи хушбӯӣ						Шоҳоби Сирдарё дар Киргизис- тон	Муқоби- ли «шаб»				
	Садо ва си- мо - ... ва ТВ	Бо он диаго- нали теле- визор- ро чен меку- нанд			Донишгоҳ дар Фаронса	Давлат дар Африкаи Шарқӣ			Но- тахт						
					Шутурмурғи австралиягӣ	Зани зебо дар ҷаннат				Ҳашароти пар- рони лаби наҳрҳо				«Шоҳи бокс» Муҳаммад ...	Озор додан
	Тез, босуръат			Гурбаи ҷангалӣ					Чоп кардан						
Роҳи бузур- ги ...	Миллати Микир- тичан ва Галустян	Манзили турк- манҳо, муғулҳо	Хурда- рин ада- ди се- рақама			... Алан По, нави- сандаи фаронсавӣ									
					«Хуб», «нағз» бо англисӣ	Пало- си пашмӣ			Рас- му оин						
					Дав- лати араб										
						... Кухзод, адиби тоҷик									
					Эътибор, иззат				Мурғобӣ		Шаҳр дар ҷазираи Сахалин				
						Кон ва шаҳр дар Олмон									
					Некбахт, хуштолеъ				Муаллифи "Робинзон Крузо"						
					Санги су- лаймонӣ, ақиқи рах-рах										
									Моеъи техни- кии бе- ранг						

Фановар
Ҳафтаона ба забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ
19 сентябри соли 2016

**Рӯзнама бо се забон:
тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ
чоп мешавад.**

**САРМУҲАРРИР:
Раҷабалӣ ШАРИФОВ**

МУАССИС:
Донишгоҳи технологияи Тоҷикистон

Ҳайати таҳририя:

Амонзода И.Т., Ҳақимов Ғ.Қ., Иброҳимов М.Ф.,
Исмоилов М.А., Юсупова З., Раҷабова Н.Н.,
Раҷабова Д.Қ., Табаров Ф.

Нишони мо:
734061- ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев 63/3

Рӯзнама ба хотири риояи озодии афкор маводеро низ ба таъ-
мерасонад, ки хилофи назараш аст. Аз ин рӯ, масъулияти ақидаи
муаллифро ба уҳда намегирад.

**Рӯзнама 14 июни соли 2011 таҳти рақами 0136/рз дар Вазорати
фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст.**

Рӯзнама дар ҶДММ-и «Мега принт»-и
шаҳри Душанбе чоп шудааст. Теъдоди нашр 1000 нусха.